ΕΒΔΟΜΗΝΤΑ ΣΥΝ ΜΙΑ ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

Πρόταση για τον Προσυνεδριακό Διάλογο

2008:
Αλλαγή, Αλλαγή, Αλλαγή!

1. ΕΠΑΝΙΔΡΥΣΗ: ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ, ΤΙ ΘΕΛΟΥΜΕ, ΠΟΥ ΠΑΜΕ
2. ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ, ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ
3. Ο ΝΕΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ
4. ΝΕΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
5. ΝΕΑ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ
6. ΑΝΟΙΧΤΟ ΕΝΩΜΕΝΟ ΠΑΣΟΚ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ, ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΤΑΛΕΝΤΩΝ, ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΝ

ΕΠΑΝΙΔΡΥΣΗ: ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ, ΤΙ ΘΕΛΟΥΜΕ, ΠΟΥ ΠΑΜΕ

Σε νέο σταυροδρόμι

1. Το 2008, 34 χρόνια μετά την ιδρυτική καινοτομία της 3ης του Σεπτέμβρη, το ΠΑΣΟΚ βρίσκεται μπροστά σε ένα σταυροδρόμι. Σ' έναν κόσμο που έχει μεταβληθεί ριζικά, σε μια ελληνική κοινωνία που έχει αλλάξει αντιμετωπίζουμε νέες προκλήσεις ιστορικής κλίμακας. Το Κοινωνικό Πρόβλημα παίρνει μια νέα ιστορική μορφή στην εποχή της κλιματικής αλλαγής, της παγκοσμιοποίησης και της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης καθώς και των ραγδαίων μεταβολών στη δημογραφική ισορροπία, τη δομή, τη σύνθεση, τους τρόπους ζωής και τις ανάγκες των σύγχρονων κοινωνιών. Στην Ελλάδα ο πολιτικός κύκλος της μεταπολίτευσης εξαντλείται και η μετάβαση σ' ένα νέο πολιτικό κύκλο απαιτεί την ηγετική και ανατρεπτική παρουσία μιας νέας πλειοψηφικής προοδευτικής αριστεράς με το άρωμα του 21ου αιώνα. Το ΠΑΣΟΚ, η δύναμη της αλλαγής που έσπασε το μονοπώλιο της δεξιάς και της συντήρησης στη διακυβέρνηση του τόπου και έβαλε τη σφραγίδα του σε κάθε βήμα προόδου, εκδημοκρατισμού, εκσυγχρονισμού και κοινωνικής δικαιοσύνης στη μεταπολίτευση, βρίσκεται σε καμπή. Η εκλογική του ήττα, πέρα από μια σειρά αδυναμίες στην τακτική και την οργάνωσή του, έφερε στην επιφάνεια βαθύτερα προβλήματα που αναφέρονται στη γενικότερη κρίση εκπροσώπησης στο πολιτικό σύστημα, στη στρέβλωση των σχέσεων του κόμματος με την κοινωνία, στην ανισόμετρη ανάπτυξη των λειτουργιών του. Φαινόμενα που συνδέονται κυρίως με παθολογίες του κυβερνητισμού και της «κρατικοποίησής» του.

Επανίδρυση: συγχρονισμός με το κάλεσμα της ελληνικής κοινωνίας

2. Εμείς οι αγωνιστές ενός κόμματος που στο γενετικό του υλικό έχει τον ιδρυτικό κωδικό «αλλαγή, αλλαγή, αλλαγή» γνωρίζουμε ότι το πολιτικό και κοινωνικό μας κίνημα θα κερδίσει το μέλλον, θα ανακτήσει την ηγεμονία των ιδεών και την ιστορική πρωτοβουλία αν κατανοήσουμε τη δυναμική των καιρών, συγχρονιστούμε με το κάλεσμα της ελληνικής κοινωνίας και προχωρήσουμε συντεταγμένα στην Επανίδρυση του ΠΑΣΟΚ. Τη ριζική ανασυγκρότηση και ανανέωσή του σ' όλους τους τομείς. Μια Επανίδρυση με διαστάσεις ιδεολογικές, προγραμματικές, ηθικές, οργανωτικές, συλλογικές και προσωπικές.

3. Η Επανίδρυση του ΠΑΣΟΚ δεν είναι μια επιχείρηση ενδοσκόπησης και εσωστρέφειας. Δίνει συγκεκριμένη απάντηση σε συγκεκριμένες νέες ανάγκες της κοινωνίας. Εμψυχώνει την αντίσταση του λαού στη δεξιά κυβέρνηση. Φιλοδοξεί να προκαλέσει ένα νέο άνεμο αναγέννησης της πολιτικής απέναντι στην περιρρέουσα ατμόσφαιρα της απαξίωσης, της παρακμής και των σκανδάλων. Ανασχηματίζει το πολιτικό σκηνικό με τους όρους της προοδευτικής παράταξης. Συμβάλλει σε μια ποιοτικά νέα αντιπολίτευση. Δημιουργεί μια νικηφόρα διάταξη για μια νέα πλειοψηφία. Προτείνει ένα νέο τρόπο διακυβέρνησης. Απαντά καταφατικά στο διάχυτο κεντρικό πολιτικό ερώτημα, που έρχεται με ταχύτητα στην ημερήσια διάταξη λίγους μήνες μετά τις εκλογές, αν υπάρχει μια πολιτική δύναμη που θέλει και μπορεί να πιάσει με σιγουριά το τιμόνι της χώρας και να την οδηγήσει μακριά από την κρίση και την παρακμή. Φέρνει μια νέα γενιά στο προσκήνιο. Ξανακάνει το ΠΑΣΟΚ πηγή ιδεών και ταλέντων. Δίνει ισχυρή φωνή στη βάση του κόμματος και ενθαρρύνει την αυτοοργάνωση και συμμετοχή όλων των ανθρώπων που εμπνέονται από τις αξίες του δημοκρατικού σοσιαλισμού και της οικολογίας. Η άμεση εκλογή Προέδρου του ΠΑΣΟΚ με έναν ανοιχτό εκλογικό συναγωνισμό είναι μια στιγμή αυτής της επανίδρυσης που επιβεβαιώνει την ικανότητα του κόμματός μας να προχωρεί σε τολμηρές καινοτομίες, ξεχωριστές στην ευρωπαϊκή και διεθνή πολιτική ζωή.

Η Επανίδρυση θα είναι το σωρευτικό ποιοτικό αποτέλεσμα συνεχών αγώνων, μετασχηματισμών και αλλαγών. Δεν πρόκειται για ένα μονόπρακτο έργο στο 8ο Συνέδριο ούτε προωθείται με ένα λεπτομερειακό κατάλογο συνταγών που επιβάλλονται με παραγγέλματα εκ

των άνω. Η έκταση και η αποτελεσματικότητά της σε τελευταία ανάλυση θα καθοριστεί από την ποιοτική μεταβολή της δουλειάς όλων μας, από τον Πρόεδρο, τα στελέχη, τους βουλευτές, μέχρι το κάθε μέλος και κάθε φίλο του κόμματος, από τις απόψεις, τη συμμετοχή, την πρωτοβουλία, τη φαντασία και τον ενθουσιασμό των εκατοντάδων χιλιάδων που μετείχαν στην εκλογή του Προέδρου μας, των εκατομμυρίων που έχουν ψηφίσει ΠΑΣΟΚ, όλων των Ελληνίδων και Ελλήνων ανεξάρτητα από κοινωνική ή πολιτική καταγωγή που θέλουν να συναντηθούν μαζί μας για να ξεκολλήσουμε τη χώρα μας από το σημερινό βάλτο, να κάνουμε την Ελλάδα έναν καλύτερο τόπο.

Ένα νέο βλέμμα στη διαδρομή μας, στην ταυτότητά μας

4. Το ΠΑΣΟΚ, όπως κάθε κίνημα που ετοιμάζεται να αλλάξει τον εαυτό του και τα πράγματα και να κάνει κάτι που δεν έχει προϋπάρξει, **επιστρέφει στις ρίζες του** για να αντλήσει έμπνευση και κουράγιο και ρίχνει ένα νέο, φρέσκο βλέμμα στη διαδρομή του. Συνειδητοποιεί σήμερα καλύτερα, με τη δύναμη της απόστασης, την ιστορικότητα της ιδρυτικής καινοτομίας του Ανδρέα Παπανδρέου. Αφομοιώνει τις καλύτερες στιγμές των προδικτατορικών δημοκρατικών αγώνων του Κέντρου και της ιστορικής αριστεράς κατά της βίας και της νοθείας του κράτους της Δεξιάς. Εμπνέεται από τους πρωτεργάτες του σοσιαλιστικού κινήματος στην Ελλάδα, από την Εθνική Αντίσταση και τον ριζοσπαστισμό της γενιάς του Πολυτεχνείου. Ξαναπαίρνει νοερά το δρόμο που άνοιξαν εκσυγχρονιστές ηγέτες, οι ιστορικοί προπομποί της μεγάλης προοδευτικής παράταξης όπως ο Ιωάννης Καποδίστριας, ο Χαρίλαος Τρικούπης, ο Ελευθέριος Βενιζέλος, ο Αλέξανδρος Παπαναστασίου, ο Γεώργιος Παπανδρέου και στη συνέχεια ο Πρωθυπουργός της αλλαγής, ο Ανδρέας Παπανδρέου και ο πρωθυπουργός του εκσυγχρονισμού, ο Κώστας Σημίτης.
Η Επανίδρυση είναι αναγέννηση, όχι παρθενογένεση. Είναι αξιολόγηση και δημιουργική αναθεώρηση της κομματικής και κυβερνητικής μας εμπειρίας που ενισχύει στο κόμμα μας τις διαδικασίες μάθησης, μεταβίβασης της γνώσης, άντλησης διδαγμάτων και αυτοδιόρθωσης.

5. Η Επανίδρυση απαιτεί μια **νέα αφήγηση**. Αισθανόμαστε την ανάγκη να εξιστορήσουμε εκ νέου από πού ερχόμαστε, ποιοι είμαστε, τι θέλουμε, πού πάμε. Εμπνεόμαστε από την πεποίθηση ότι ένας καλύτερος κόσμος είναι δυνατός. Ο σοσιαλισμός για μας δεν είναι ένα «κοστούμι», ένα σύστημα που επιβάλλεται απέξω με τη δύναμη του κόμματος και του κράτους στην κοινωνία, όπως πιστεύει η δογματική κρατικιστική αριστερά. **Ο Δημοκρατικός Σοσιαλισμός** είναι η διαρκής κίνηση που μετασχηματίζει την υπάρχουσα τάξη πραγμάτων προς υψηλότερα επίπεδα ελευθερίας, συμμετοχής, ευημερίας, κοινωνικής δικαιοσύνης, αλληλεγγύης και ποιότητας του περιβάλλοντος. Είναι το κίνημα που αυξάνει τις ευκαιρίες, τις δυνατότητες, τις επιλογές αλλά και τα τελικά αποτελέσματα πρώτα για τους οικονομικά αδύνατους και τη νέα γενιά, ευρύτερα για όλο τον κόσμο της εργασίας, της γνώσης, της δημιουργίας, του πολιτισμού, των αγροτών, της μεσαίας τάξης, της αυτοδημιούργητης μικρής και μεσαίας επιχειρηματικότητας. Ανήκουμε στη μεγάλη, ανοιχτή πολιτική οικογένεια της σύγχρονης Ευρωπαϊκής Αριστεράς με τη δική μας διακριτή παράδοση και φυσιογνωμία. Συμμετέχουμε στη Σοσιαλιστική Διεθνή με πρόεδρό της τον Γιώργο Παπανδρέου. Αναδημιουργούμε σ' όλα τα κοινωνικά μέτωπα μια δική μας νέα προοδευτική αριστερά και ένα δικό μας νέο «κέντρο», δηλαδή το κεντρικό πεδίο για τη συνάντηση, την ανταλλαγή ιδεών, τη σύγκλιση και τη ζωντανή ανασύνθεση όλων των ρευμάτων του προοδευτικού πολιτικού και κοινωνικού φιλελευθερισμού, της κεντροαριστεράς, της αριστεράς των μεταρρυθμίσεων, της οικολογίας και της κοινωνικής ευαισθησίας. Το δικό μας «κέντρο» βρίσκεται σε πλήρη αντίθεση με την «κεντροποίηση» της πολιτικής και με τον κατά φαντασία στατιστικό «μεσαίο χώρο», δίχως ρίζες και αξίες, που επινοούν τα συντηρητικά κόμματα για να συσκοτίσουν τις επιλογές, τις εναλλακτικές λύσεις και τις διαχωριστικές γραμμές. Στη δική μας λογική το Κοινωνικό Πρόβλημα δεν τεμαχίζεται σε άπειρα μικροπροβλήματα που επιλύονται διαχειριστικά, απομονωμένα, ένα, ένα ξεχωριστά. Οι επιμέρους λύσεις που προτείνονται στο

πρόγραμμά μας εντάσσονται σ' ένα σφαιρικό, συνεκτικό σχέδιο αλλαγών και ρήξεων για τη **Δίκαιη Κοινωνία,** τη **Δυνατή Ελλάδα**. Δεν υπάρχει κανένα κοινωνικό πρόβλημα, όσο περίπλοκο και δύσκολο κι αν είναι, που θα μας κάνει να φυγομαχήσουμε, να το κρύψουμε κάτω από το χαλί ή να το εγκαταλείψουμε στην πρωτοβουλία της συντήρησης και των δυνάμεων της οικονομικής ολιγαρχίας. Διερευνούμε τη φύση του και αναζητούμε την άμεση και μακροπρόθεσμη λύση του.

6. Η Επανίδρυση του ΠΑΣΟΚ στο ιδεολογικό και προγραμματικό επίπεδο έχει τελικό της θεμέλιο μια **νέα ισορροπία, μια νέα σύνθεση των βασικών αξιών** ανάμεσα στην ελευθερία και την ισότητα, την ατομικότητα και τη συλλογικότητα, τον συναγωνισμό και την αλληλεγγύη, την αυτονομία και την αμοιβαιότητα, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, την άμεση και την αντιπροσωπευτική δημοκρατία, τα οικονομικά κίνητρα και τα κίνητρα της εκτίμησης, της δημόσιας αναγνώρισης και ηθικής ανταμοιβής, τη διαφορά και την κοινωνική συνοχή, την αγορά και την δημόσια και κοινωνική ρύθμιση, το κράτος και την κοινωνία, το κέντρο και την περιφέρεια, το εθνικό και τοπικό και το ευρωπαϊκό και παγκόσμιο, το παραδοσιακό και το νεωτερικό. Η δική μας σύνθεση αξιών και ιδεών αποκαλύπτει τις θεμελιώδεις διαφορές μας με τον νεοσυντηρητισμό και τον αγοραίο νεοφιλελευθερισμό της δεξιάς καθώς και με τον πνιγηρό κρατισμό και εξισωτισμό προς τα κάτω της συντηρητικής αριστεράς, που οδηγεί αντικειμενικά σε χαμηλότερα επίπεδα ευημερίας και ελευθερίας.

Τι σημαίνει να είσαι Έλληνας

7. Η νέα αφήγηση της μεγάλης προοδευτικής παράταξης στοχάζεται και απαντά στο ερώτημα τι σημαίνει να είσαι Έλληνας, Ευρωπαίος και Πολίτης του Κόσμου στον 21ο αιώνα. Ξαναδιαβάζει δημιουργικά την ιστορία μας, διατηρεί μια ζωντανή κριτική σχέση με την ιστορική επιστήμη, στηρίζει την ελληνική γλώσσα και τα μεγάλα πολιτιστικά της επιτεύγματα, ανανεώνει την εθνική και ιστορική συνείδηση του ελληνικού λαού, «γειώνει» και μεταβολίζει τις ανανεωτικές μας ιδέες στο βιωματικό, συναισθηματικό, φαντασιακό και ιστορικό υπόβαθρο της λαϊκής ψυχής, ενισχύει το αίσθημα της ατομικής και συλλογικής ταυτότητας των Ελλήνων. Αναδεικνύει μια **νέα Ελληνικότητα** σε μια ανοιχτή πολυπολιτισμική κοινωνία και ένα **νέο πατριωτισμό** που δεν απαντά μόνο στα παραδοσιακά προβλήματα της εθνικής κυριαρχίας και ασφάλειας αλλά επεκτείνεται στην ενίσχυση του εθνικού μας ρόλου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τη Νοτιοανατολική Ευρώπη, τη Μεσόγειο, την ανάπτυξη του ανθρώπινου και φυσικού «κεφαλαίου» της Ελλάδας, τη ριζική βελτίωση της διεθνούς κατάταξης της χώρας μας στη γνώση, τις επιστήμες, την τεχνολογία και τον πολιτισμό καθώς και της θέσης της στο νέο παγκόσμιο καταμερισμό εργασίας.

ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ, ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Νέος πολυπολικός κόσμος – Εθνική Στρατηγική

8. Τα οικουμενικά προβλήματα της ελευθερίας, της ειρήνης και του πολέμου, της φτώχειας και της υπανάπτυξης, της κρατικής βίας και της διεθνούς τρομοκρατίας, του φαινομένου του «θερμοκηπίου» και της ενεργειακής ασφάλειας, που τροφοδοτούν τα φιλειρηνικά, προοδευτικά και οικολογικά κινήματα, παίρνουν νέα ιστορική μορφή σ' έναν κόσμο ρευστό, λιγότερο προβλέψιμο, μεταβαλλόμενο, ριζικά διαφορετικό από εκείνον του διπολισμού και του ψυχρού πολέμου. Έναν πολυπολικό κόσμο όπου όλες οι γεωπολιτικές ισορροπίες, οι συμμαχίες, οι στρατηγικές συνεργασίες και οι στρατηγικοί ανταγωνισμοί, οι επιλεκτικές συμφωνίες και οι επιλεκτικές εχθρότητες μετατοπίζονται και νέες αβεβαιότητες και απειλές έρχονται στην ημερήσια διάταξη. Λες και η ανθρωπότητα ξαναγυρίζει σε εκείνη την εποχή των Μεγάλων Δυνάμεων όπου «δεν υπάρχουν μόνιμοι φίλοι και μόνιμοι εχθροί παρά μόνο συμφέροντα». Η αποτυχία της πολεμικής περιπέτειας των Η.Π.Α. στο Ιράκ σηματοδοτεί την κρίση του ηγεμονισμού τους και απομακρύνει το νεοσυντηρητικό όνειρο για έναν «νέο αμερικάνικο αιώνα».

9. Σ' αυτόν το νέο κόσμο υιοθετούμε μια εθνική στρατηγική που οραματίζεται τα Βαλκάνια του 21^{ου} αιώνα ως μια γειτονιά της Ευρώπης, ευημερούσα, ειρηνική και ασφαλή, ζωτικό χώρο ελληνικού συμφέροντος. Αγωνιζόμαστε για τη σταθερότητα, τη δημοκρατική και οικονομική ανάπτυξη, την ευρωπαϊκή προοπτική και το απαραβίαστο των συνόρων της περιοχής. Σ' αυτή τη βάση μπορεί να δημιουργηθούν προϋποθέσεις επίλυσης προβλημάτων όπως του Κοσσυφοπεδίου. Υποστηρίζουμε την ευρωατλαντική πορεία της ΠΓΔΜ και τη συνδέουμε με την εξεύρεση κοινά αποδεκτής λύσης στο θέμα του ονόματος. Βασική προτεραιότητα της πολιτικής μας είναι η από κοινού με την Τουρκία προσφυγή στο Δικαστήριο της Χάγης για την επίλυση της διαφοράς σε σχέση με την υφαλοκρηπίδα. Είμαστε υπέρ μιας πραγματικής ένταξης της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και όχι «ειδικής σχέσης», με την προϋπόθεση ότι θα ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της προς την ΕΕ και όλα τα κράτη - μέλη. Δε συμβιβαζόμαστε με το διχοτομικό status quo στην Κύπρο και επιδιώκουμε συνολική λύση επανένωσης του νησιού στη βάση των ψηφισμάτων και των αποφάσεων του ΟΗΕ. Εργαζόμαστε για την οικοδόμηση κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων με βασικό στόχο τον τερματισμό της παράνομης κατοχής κυπριακών εδαφών από τον Τουρκικό στρατό.

Νέος καπιταλισμός

10. Το ΠΑΣΟΚ, όλες οι δυνάμεις της ευρωπαϊκής Αριστεράς καλούνται να ανανεώσουν και να ολοκληρώσουν τα προγραμματικά και κυβερνητικά τους εργαλεία για να αντιμετωπίσουν με επάρκεια **τη βαθιά μετάλλαξη του καπιταλισμού** που βρίσκεται σε εξέλιξη και περιγράφεται ως Νέος Καπιταλισμός:

Ο χρηματοοικονομικός τομέας, στις παραδοσιακές τραπεζικές και τις νέες μορφές του, επεκτείνεται με ταχύτητα και υπερέχει του παραγωγικού. Η οικονομία της γνώσης υπερέχει της παραδοσιακής. Το βραχυπρόθεσμο του μακροπρόθεσμου. Το παγκοσμιοποιημένο του εθνικού. Ωστόσο, ταυτόχρονα με την τάση ολοκλήρωσης των αγορών αναπτύσσεται η τάση διαφοροποίησής τους και η ορμητική άνοδος νέων πόλων παγκόσμιας ανάπτυξης, όπως είναι οι χώρες του λεγόμενου BRIC (Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία, Κίνα). Οι ΗΠΑ, παρά την αδιαμφισβήτητη ισχύ τους, δεν αποτελούν πια την ατμομηχανή της παγκόσμιας οικονομίας. Μια σειρά ισχυρές αναδυόμενες οικονομίες με πρώτη την Κίνα γίνονται εξαγωγείς πλεονάζοντος κεφαλαίου. Η κρίση ηγεμονίας του δολαρίου προαναγγέλλει το πέρασμα σε μια εποχή συγκυριαρχίας του με το ευρώ και σε βάθος χρόνου με το κινέζικο νόμισμα ή και με

ενδεχόμενα κοινά περιφερειακά νομίσματα στην Ν.Α. Ασία και τη Μέση Ανατολή. **Η παγκόσμια οικονομική αλακλήρωση βάζει σε κρίση καθιερωμένους συσχετισμούς και προκαλεί τη μεγαλύτερη μεταβολή στις οικονομικές ισορροπίες μετά την 19η αιώνα.** Διαψεύδεται η έμμονη ιδέα του νεοφιλελευθερισμού και, από την αντίθετη πλευρά, της δογματικής Αριστεράς ότι η παγκοσμιοποίηση δεν είναι παρά το ψευδώνυμο της γραμμικής επέκτασης της παγκόσμιας κυριαρχίας των ΗΠΑ. Νέες ευκαιρίες αλλά και νέες ανισορροπίες, παλιές και νέες αντιθέσεις, παλιές και νέες πηγές κρίσεων έρχονται στην επιφάνεια. Η διασπορά και διαχείριση των κινδύνων στον χρηματοοικονομικό τομέα μπορεί να οδηγήσει σε ακόμα μεγαλύτερους κινδύνους. Η πιστωτική κρίση, η αύξηση των τιμών του πετρελαίου και των τροφίμων, οι ανοδικές τάσεις στον πληθωρισμό προκαλούν νέες αγωνίες για επιστροφή του φαντάσματος του στασιμοπληθωρισμού πάνω από την παγκόσμια οικονομία.

Μια καινή ευρωπαϊκή απάντηση

11. Ο Νέος Καπιταλισμός απαιτεί ένα νέο ιστορικό σχέδιο μιας Νέας Δημοκρατικής Αριστεράς και Κεντρααριστεράς που δίνει **σύγχρανες συμμετρικές απαντήσεις** σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό, εθνικό και τοπικό επίπεδο. **Καμιά πολιτική δεν είναι απατελεσματική σε μια και μάνα χώρα, αλλά ταυτάχρανα διαφωνούμε με τη λογική ότι η επαχή του έθνους – κράτους τελείωσε και αι εκλεγμένες κυβερνήσεις δε μπαραύν να επηρεάσαυν τις οικονομικές εξελίξεις.** Δεν είναι όλα τα κοινωνικά και περιφερειακά προβλήματα νέα ούτε συνδέονται στον ίδιο βαθμό με τις παγκόσμιες αγορές.

12. Το ΠΑΣΟΚ, θα συγχρονίζεται με όλες τις δυνάμεις της ευρωπαϊκής Αριστεράς, με όλες τις κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις που ενδιαφέρονται για μια κοινή ευρωπαϊκή πολιτική η οποία:

- απαντά στις νέες ανταγωνιστικές πιέσεις από τρίτες χώρες με την ολοκληρωμένη μετάβαση στην οικονομία της γνώσης και των υπηρεσιών, με μια ανταγωνιστικότητα με προοδευτικό περιεχόμενο διαφορετική από τη νεοφιλελεύθερη της φθηνής εργασίας, της λιτότητας και της γενικευμένης απορρύθμισης των αγορών,
- αξιοποιεί τα «κέρδη» της παγκοσμιοποίησης και της τεχνολογικής επανάστασης για να αποζημιώσει τους χαμένους, να στηρίξει την επανεκπαίδευση και ένταξή τους στην αγορά εργασίας και για να αναδιαρθρώσει τις περιφέρειες και τους κλάδους που πλήττονται έντονα,
- ενισχύει σε παγκόσμιο επίπεδο την ηγεμονία και την πρωτοβουλία της Ε.Ε. στο πράσινο μέτωπο για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και επιβάλλει στο παγκόσμιο εμπόριο τα ελάχιστα, αναγκαία κοινά, εργασιακά και περιβαλλοντικά στάνταρντ καθώς και τις προδιαγραφές ποιότητας των εμπορευμάτων ειδικά για την ασφάλεια των τροφίμων και των φαρμάκων,
- ενισχύει τη διαφάνεια και τη συντονισμένη ρύθμιση σε όλους τους τομείς του χρηματοοικονομικού συστήματος, τη γρήγορη ανταπόκρισή του στις μεταβαλλόμενες συνθήκες, τους κοινούς διαυγείς κανόνες στη διαχείριση κινδύνων, στους κώδικες συμπεριφοράς των «εναλλακτικών» και κρατικών «επενδυτικών κεφαλαίων» (funds), στα νέα παράγωγα και δομημένα προϊόντα, καθώς και τα κοινά πρότυπα έγκαιρης επιθεώρησης και ελέγχου. Επιδιώκει τη «δημοκρατικοποίηση» του χρηματοοικονομικού τομέα ώστε να μην αφορά μόνο την ελίτ του παγκόσμιου πλούτου αλλά να δίνει ασφαλείς και αποδοτικές ευκαιρίες επένδυσης στα Ασφαλιστικά Ταμεία και στη μεσαία και ευρύτερη λαϊκή αποταμίευση,
- βάζει όρια στο φορολογικό ανταγωνισμό και «πρασινίζει» τον ΦΠΑ,
- συνδυάζει με ευελιξία τη δημοσιονομική και νομισματική πολιτική στα πλαίσια της σταθερότητας των τιμών για να στηρίξει την ανάπτυξη και την απασχόληση στις καμπές του οικονομικού κύκλου. Απορρίπτουμε τις ιδέες της αποπολιτικοποίησης της

διεύθυνσης της ευρωπαϊκής οικονομίας, αλλά και κάθε άκαμπτη, υπερσυγκεντρωτική, γραφειοκρατική ρύθμιση που θα βάζει όλα τα «πόδια» στο ίδιο «παπούτσι»,

- καλύπτει το δημοκρατικό και κοινωνικό έλλειμμα της ΕΕ, ανανεώνει το κοινωνικό κράτος και καθιερώνει την ανταλλαγή ιδεών και εμπειριών, την αμοιβαία μάθηση και σταδιακή σύγκλιση ανάμεσα στις διαφορετικές εκδοχές του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου (ηπειρωτικό, αγγλοσαξωνικό, σκανδιναβικό, μεσογειακό, ανατολικό).
- Ξαναβάζει στο δημόσιο διάλογο τις προοπτικές για την πολιτική ολοκλήρωση, τις διαστάσεις και τις μεγάλες γραμμές του κοινού ευρωπαϊκού σχεδίου με ορίζοντα το 2020.

Ταμές και ρήξεις για μια πράσινη οικοναμία της γνώσης και των υπηρεσιών με ελληνικά χρώματα

13. Η πρόκληση της παγκοσμιοποίησης, οι ανακατατάξεις και κρίσεις που τη χαρακτηρίζουν, μεταφράζονται για το ΠΑΣΟΚ σ' ένα στρατηγικής σημασίας καθήκον: Να εξασφαλίσει το πέρασμα της Ελληνικής οικονομίας σ' **ένα νέα βιώσιμα μαντέλο ανάπτυξης** με κινητήρα μια νέα, πράσινη οικονομία της γνώσης και των υπηρεσιών. Μια οικονομία στην οποία η ποιότητα των προϊόντων και των υπηρεσιών θα κάνει τη διαφορά. Το υπαρκτό μοντέλο ανάπτυξης εξαντλεί τις δυνατότητές του όπως εντυπωσιακά καταγράφεται στην πτώση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας, την αχαλίνωτη αύξηση των εισαγωγών και την τοποθέτηση της χώρας στη θέση ουραγού στον τομέα της καινοτομίας. Δοκιμάζεται από τη διεθνή πιστωτική κρίση αφού οι ρυθμοί της οικονομικής μεγέθυνσης τα τελευταία χρόνια βασίστηκαν στη γρήγορη υπερχρέωση των νοικοκυριών. Επιβαρύνεται από τη γενικότερη κυβερνητική πολιτική της Νέας Δημοκρατίας η οποία μειώνει ως ποσοστό του ΑΕΠ τις δημόσιες επενδύσεις και τις δαπάνες για παιδεία, έρευνα και τεχνολογία και εγκαταλείπει τους πιο δημιουργικούς τομείς της παραγωγής και των υπηρεσιών στην τύχη των πιο κερδοσκοπικών δυνάμεων της αγοράς.

Η στρατηγική του ΠΑΣΟΚ για μια Βιώσιμη Ανάπτυξη στην κατεύθυνση μιας Δίκαιης Κοινωνίας και η μετάβαση σε μια πράσινη οικονομία της γνώσης και των υπηρεσιών με ελληνικά χρώματα δεν είναι ένα άθροισμα τεχνοκρατικών, ουδέτερων επιλογών: Απαιτεί ήττα της Δεξιάς, αλλαγή του συσχετισμού των κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων, μετατόπιση των ισορροπιών στον ελληνικό καπιταλισμό, υπέρβαση των διαρθρωτικών αδυναμιών που βυθίζουν την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, **ρήξεις με κατεστημένα συμφέροντα ενάς κρατικα-αλιγαρχικαύ συμπλέγματας** που επιδιώκουν προνομιακή πρόσβαση στη δημόσια χρηματοδότηση, κατανομή των πόρων προς όφελός τους και σε βάρος των επενδύσεων στην εκπαίδευση και το «ανθρώπινο κεφάλαιο», ολιγοπωλιακό έλεγχο της αγοράς που μεγαλώνει την ακρίβεια, επιβαρύνει τους εργαζόμενους – καταναλωτές και περιορίζει το ζωτικό χώρο για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, άφραγμα των «φιλέτων» της δημόσιας περιουσίας και μετατροπή του δημόσιου τομέα της οικονομίας σε άδειο κέλυφος για μεσάζοντες, προμηθευτές και κάθε είδους προσοδοθήρες.

14. **Τα ΠΑΣΟΚ είναι η αριστερά της αναδιαναμής αλλά και η αριστερά της παραγωγής καινωνικαύ πλούταυ**. Ο πλούτος πρέπει να παραχθεί και να αναπαραχθεί με βιώσιμο τρόπο και ταυτόχρονα η δική μας πολιτική αναδιανομής γίνεται ενεργός παράγοντας για την ανάπτυξη και την παραγωγή νέου κοινωνικού πλούτου. Η συνεχής βελτίωση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας είναι το σταθερό μας θεμέλιο για να χρηματοδοτήσουμε με σιγουριά τη νέα κοινωνική πολιτική μας. Στηρίζουμε την **επιχειρηματικάτητα** ιδιαίτερα την καινοτόμα και εξωστρεφή. Θέλουμε να ανταποκριθούμε ολόπλευρα στο μεγάλο στοίχημα που βάλαμε με το πρόγραμμά μας: να αναδείξουμε την Ελλάδα στην πρώτη κατηγορία των χωρών για την ίδρυση και ανάπτυξη επιχείρησης με ιδιαίτερη φροντίδα για την πολύ μικρή, μικρή και μεσαία. **Σπάμε τα καρτέλ** και τις περιχαρακωμένες κλειστές καταστάσεις στην αγορά και αποδεσμεύουμε τον ανταγωνισμό για

να ευνοήσουμε τους καταναλωτές και τις μικρές επιχειρήσεις. Συμβάλουμε στη μετατροπή της Ελλάδας σε χρηματοοικονομικό κέντρο και σε πρωταθλήτρια στις νέες υπηρεσίες στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Διαμορφώνουμε **ένα δυναμικό «παραλληλόγραμμο» γνώσης και καινοτομίας** που έχει στις τέσσερις κορυφές του: το κράτος και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, τις μεγάλες δυναμικές επιχειρήσεις, την ανερχόμενη μικρή και μεσαία επιχείρηση και τα Πανεπιστήμια, τα Ιδρύματα Ερευνών, όλους τους θεσμούς κατάρτισης και δια βίου μάθησης. Βασική προϋπόθεση γι' αυτό είναι η αύξηση των επενδύσεων στην Παιδεία, την έρευνα και την τεχνολογία, ταυτόχρονα, με τις μεταρρυθμίσεις και τα μέτρα για την αύξηση της απόδοσής τους. Εξασφαλίζουμε ότι όλοι οι πολίτες θα έχουν το συντομότερο δυνατό πρόσβαση σε ένα περιβάλλον με ευρυζωνικές υπηρεσίες. Μεταβάλλουμε τη σύνθεση του ενεργειακού ισοζυγίου της χώρας με μεγαλύτερο βαθμό συμμετοχής των περιβαλλοντικά φιλικών μορφών ενέργειας, πρωτίστως των ανανεώσιμων.
Εισάγουμε έναν ποιοτικό, ευέλικτο και αποτελεσματικό δημόσιο έλεγχο στους τομείς που προσφέρουν συλλογικά δημόσια αγαθά, εκεί που αποτυγχάνουν οι αγορές και ο γραφειοκρατικός κρατισμός, εκεί που υπάρχει ασύμμετρη πληροφόρηση μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών. **Ο δημόσιος έλεγχος** σε στρατηγικού χαρακτήρα επιχειρήσεις στα δίκτυα, τις υποδομές και σε φυσικούς μονοπωλιακούς τομείς δεν θα είναι παθητικός. Θα επιδιώξουμε το μεταχρηματισμό του ευρύτερου δημόσιου τομέα, ώστε να αυξήσει την απόδοση και την παραγωγικότητά του και να γίνει μοχλός για την αναδιάρθρωση, την εξειδίκευση του παραγωγικού ιστού, των υπηρεσιών και των δικτύων της χώρας και γενικότερα για μια βιώσιμη ισόρροπη ανάπτυξη με εξωστρεφή χαρακτηριστικά. Δίνουμε ένα **νέο νόημα στην εθνική οικονομική κυριαρχία** και στον οικονομικό πατριωτισμό σε μια ανοιχτή ανταγωνιστική ευρωπαϊκή αγορά.

Δύο παγκόσμιες αβεβαιότητες και μια διπλή καινοτόμα απάντηση του ΠΑΣΟΚ στην Ελλάδα και την Ευρώπη

15. Η **κλιματική αλλαγή** από το φαινόμενο του θερμοκηπίου και η **δημογραφική ανατροπή** στις σύγχρονες κοινωνίες αποτελούν δύο μεγάλες προκλήσεις με παράλληλο χρονικό ορίζοντα στην εξέλιξή τους πράγμα που μας δίνει τη δυνατότητα να δώσουμε μια διπλή καινοτόμα απάντηση στην Ελλάδα, την Ευρώπη, τον Κόσμο: Προτείνουμε στην ΜΕΤΑ ΚΙΟΤΟ περίοδο **έναν «πράσινο φόρο» στις σημαντικές πηγές εκπομπής CO2**, πάνω από τα προβλεπόμενα όρια, κυμαινόμενο σύμφωνα με το επίπεδο ανάπτυξης κάθε χώρας, αναγολικό και δίκαιο, τα έσοδα του οποίου παρακρατούνται σε κάθε χώρα και χρηματοδοτούν τις μεγάλες κοινωνικές της προτεραιότητες. Στην Ελλάδα με την έντονη γήρανση της κοινωνίας και το οξύ πρόβλημα της δικαιοσύνης μεταξύ των γενεών προκρίνουμε κατά προτεραιότητα την πρόσθετη **Χρηματοδότηση του Εθνικού Κεφαλαίου Αλληλεγγύης των Γενεών**, που έχει σχεδιάσει το ΠΑΣΟΚ, το οποίο θα στηρίξει με τις αποδόσεις του το ασφαλιστικό στη δυσκολότερη καμπή του, θα καλύψει το κόστος μετάβασης σ' ένα βιώσιμο ασφαλιστικό σύστημα, θα ελαφρύνει τα βάρη στις νεότερες γενιές και **θα μας δώσει τη δυνατότητα να μειώσουμε το μη μισθολογικό κόστος της εργασίας και συνεπώς να στηρίξουμε τον στόχο για την πλήρη απασχόληση.** Με τον τρόπο αυτό το ΠΑΣΟΚ προτείνει στον ευρωπαϊκό χώρο τη μετατόπιση του βάρους της φορολογίας από την εργασία και τα είδη λαϊκής κατανάλωσης στις πιο επιβαρυντικές ρυπογόνες δραστηριότητες και δημιουργεί ισχυρά κίνητρα για «καθαρές» πράσινες τεχνολογίες. Προτείνουμε ο «πράσινος φόρος» εκπομπής CO2 και γενικά των αερίων του θερμοκηπίου να υποκαταστήσει την υφιστάμενη αγορά δικαιωμάτων εκπομπής αερίων η οποία δυσκολεύεται να λειτουργήσει αποτελεσματικά, δίνει τη δυνατότητα στις πιο ρυπογόνες βιομηχανίες να αγοράζουν φθηνές άδειες εκπομπής από τις αναπτυσσόμενες χώρες και να αναβάλλουν την εισαγωγή καθαρών τεχνολογιών, βάζει εμπόδια στον προγραμματισμό των επιχειρήσεων με τις αυξομειώσεις των τιμών των αδειών, περιορίζει το ενδιαφέρον της λαϊκής κινητοποίησης αφού οι ρυπογόνες πηγές συνεχίζουν να εκπέμπουν ασύδοτα στο άμεσο περιβάλλον των ανθρώπων και το κυριότερο τα έσοδα μεταφέρονται σε τρίτες χώρες και έτσι

μειώνονται τα κίνητρα των χωρών εκπομπής CO2 να εξακριβώσουν τις υπερβάσεις των ορίων και να κάνουν αξιόπιστη τη σχετική διαδικασία επιθεώρησης και ελέγχου. Συνδέουμε το **περιβάλλον με την εργασία και τη σύνταξη, την οικολογία με την κοινωνική δικαιοσύνη** και δημιουργούμε ένα **πανευρωπαϊκό κίνημα** με ριζοσπαστικό δυναμικό και πρωτοφανείς διαστάσεις.

Τα Νέο Κοινωνικό Πορτρέτο της Ελληνικής Κοινωνίας – Ο Νέος Κοινωνικός Συνασπισμός του ΠΑΣΟΚ

16. Το ΠΑΣΟΚ δεν είναι κόμμα- εκλογικός μηχανισμός, κόμμα –παραγόντων, ξεκρέμαστο, δίχως κοινωνική αντιστοίχηση και αναφορά. Θέλουμε ένα ΠΑΣΟΚ που καθρεφτίζει δυναμικά και εκφράζει το νέο κοινωνικό πορτρέτο της ελληνικής κοινωνίας. Ένα λαϊκό σοσιαλιστικό κόμμα που χαρτογραφεί με ευαισθησία, εκφράζει πολιτικά, ζει εσωτερικά τις κοινωνικές, δημογραφικές, περιφερειακές, οικογενειακές και πολιτιστικές μεταβολές, μεγάλες και μικρές. Συναρθρώνει τα συμφέροντα και τις προσδοκίες ενός ευρύτερου φάσματος των κοινωνικών δυνάμεων. Οικοδομεί έναν **ετεραγενή κοινωνικο-πολιτικά συνασπισμό** για τη Δίκαιη Κοινωνία. Σχηματίζει και ενοποιεί προγραμματικά ένα πλειοψηφικό, πολυσυλλεκτικό ρεύμα της κοινωνικής αλλαγής. Διεκδικεί το μέγιστο δυνατό εκλογικό «πλάτος» μ' ένα αναγκαίο προγραμματικό και αξιακό «βάθος». Διευθετεί προγραμματικά κι επιλύει τις αντιθέσεις και τις διαφοροποιημένες αξιώσεις και διεκδικήσεις των τάξεων, των στρωμάτων, των ομάδων, των ατόμων που συγκλίνουν στη νέα κοινωνική του συμμαχία για την ευημερία και τη δικαιοσύνη. Πρόκειται για ένα πρωτότυπο και περίπλοκο εγχείρημα σε μια εποχή όπου έχουν διαλυθεί τα συμπαγή ταξικά μπλοκ, **καμιά τάξη δεν έχει την κεντρικότητα ενάς ιστορικού υποκειμένου της αλλαγής**, εντείνονται οι διαφοροποιήσεις, οι ανισότητες και οι ανακατατάξεις στο εσωτερικό των κοινωνικών ομάδων και η ρευστότητα των ορίων μεταξύ τους και σημαντικά τμήματα του πληθυσμού δεν αισθάνονται ότι ανήκουν σε μια τάξη ή καταλαμβάνουν ταυτόχρονα διαφορετικές κοινωνικές θέσεις και βιώνουν πολλαπλές ταυτότητες.

17. 34 χρόνια μετά την ίδρυση του ΠΑΣΟΚ η κοινωνική σύνθεση έχει μεταβληθεί σημαντικά. Η παραδοσιακή εργατική τάξη έχει μειωθεί, **ο χώρος της μισθωτής εργασίας αυξάνει** σημαντικά στις υπηρεσίες, ανασυντίθεται και διαφοροποιείται κοινωνικά. Διαμορφώνεται ένας κεντρικός κορμός σταθερής και εξασφαλισμένης εργασίας με μια ευρύτατη περιφέρεια επισφαλούς, χαμηλά αμειβόμενης εργασίας (μερική ή προσωρινή απασχόληση, εποχικοί, συμβασιούχοι, δανεισμός προσωπικού, ανεργία νέων και γυναικών). Η δημόσια απασχόληση καλύπτει ένα σημαντικό ποσοστό της μισθωτής εργασίας και αποτέλεσε ένα βασικό στυλοβάτη της μετακίνησης λαϊκών στρωμάτων προς μεσοστρωματικές θέσεις. Η διεύρυνσή της τα τελευταία χρόνια σχετίζεται ιδιαίτερα με την προσωρινή εργασία. Η μείωση των νέων θέσεων για σταθερή δημόσια απασχόληση πλήττει κυρίως τα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα τα οποία σήμερα αντιμετωπίζουν αυξημένο ανταγωνισμό για την πρόσβαση σ' αυτές τις θέσεις.

Εντείνονται οι ανακατατάξεις, με καθοδικές και ανοδικές τάσεις στο χώρο της **μεσαίας τάξης, παλαιάς και νέας** που συνδέεται με τα επιστημονικά και τεχνικά επαγγέλματα, το εμπόριο, τα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη, τις νέες τεχνολογίες και υπηρεσίες. Πρέπει να κατανοήσουμε καλύτερα τις ανάγκες και την κοινωνική και πολιτική ψυχολογία των πιο ευάλωτων μεσαίων στρωμάτων που αντιμετωπίζουν το φάσμα της καθοδικής κινητικότητας και αγωνίζονται να συγκρατήσουν ή να βελτιώσουν τη θέση τους κυρίως με την επένδυση στην εκπαίδευση των απογόνων τους. Η υψηλή ανεργία των πτυχιούχων και συχνά οι χαμηλές αμοιβές τους βιώνονται σαν διάψευση των προσδοκιών τους.

Υπογραμμίζουμε ότι το μεγάλο σχετικά ποσοστό του πληθυσμού που σχετίζεται με κάποια μορφή επιχειρηματικότητας δεν πρέπει να δημιουργεί αυταπάτες. Ένα μέρος της αποτελεί μορφή αυτοαπασχόλησης που υποκρύπτει υποαπασχόληση ή **νέα επιχειρηματικότητα ανάγκης** λόγω ελλείψεως άλλων ευκαιριών απασχόλησης και έτσι αποχωρεί εύκολα όταν βρει

ικανοποιητική μισθωτή εργασία. Η σημασία των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων για το κοινωνικό μπλοκ του ΠΑΣΟΚ αποκαλύπτεται στο γεγονός ότι μόνο οι πολύ μικρές επιχειρήσεις μέχρι δέκα ατόμων υπερβαίνουν τα τρία πέμπτα της απασχόλησης. Η μετανάστευση με τη φθηνή εργασία συνέβαλλε στη επιβίωση των μικρών επιχειρήσεων και στην αναπαραγωγή των μεσαίων και υψηλών – μεσαίων στρωμάτων αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις ασκεί πίεση στα πιο ανειδίκευτα τμήματα των εργαζομένων.

Οι εντεινάμενες καινωνικές διαφαραποιήσεις καταγράφονται στην χωραταξία των περιαχών κατοικίας στις μεγάλες πόλεις. Διαμορφώθηκε η νεόδμητη προαστιακή κατοικία για τα υψηλά και υψηλά μεσαία στρώματα και η παλαιά σε σχετικά υποβαθμισμένες περιοχές του κέντρου και της περιφέρειας για τις ευάλωτες ομάδες των λαϊκών στρωμάτων και τους οικονομικούς μετανάστες. Υπάρχει και η κάθετη κοινωνική διαφορποίηση με βάση τον όροφο. Η κοινωνική διαφοροποίηση, χάρη και στην πολιτική του ΠΑΣΟΚ, δεν οδήγησε μέχρι σήμερα στην Ελλάδα σε ακραία κοινωνική πόλωση. Υπάρχει υψηλό ποσοστό ιδιοκατοίκησης για τα εργατικά, λαϊκά στρώματα, τα οποία όμως πιέζονται σήμερα από τα υψηλά επιτόκια. Εμφανίστηκε συνεχής διόγκωση των μεσαίων θέσεων με ανοδικές και καθοδικές τάσεις. **Η πολιτική ταυ ΠΑΣΟΚ πρέπει να υπαλαγίζει άτι η ανισότητα εντάς των καινωνικών αμάδων συμβάλλει εντυπωσιακά περιασάτερα στη συναλική ανιαάτητα απ' ότι μεταξύ των διαφαρετικών αμάδων.**

Ο κάσμας της υπαίθραυ βιώνει τη στασιμότητα του γεωργικού εισοδήματος, την υποχώρηση και μείωση της ανταγωνιστικότητας της αγροτικής παραγωγής, τις αρνητικές συνέπειες από τις καθυστερήσεις των διαρθρωτικών αλλαγών για τον εκσυγχρονισμό της γεωργίας, την εξάρτησή του από τις επιδοτήσεις και τη γενικότερη αναδιανεμητική πολιτική του κράτους. Τα μικρομεσαία νοικοκυριά είτε γερνούν και φθίνουν μέχρι τη συνταξιοδότηση είτε περνούν στην πολυαπασχόληση ως σταδιακή αποχώρηση από τη γεωργία είτε οικοδομούν αποτελεσματικά οικογενειακά δίκτυα εξωαγροτικών δραστηριοτήτων για να ενισχύσουν το εισόδημά τους. Η έλευση των οικονομικών μεταναστών έδωσε δυναμισμό στις μεγαλύτερες ιδιοκτησίες ή έκανε πιο αποδοτικές τις αγροτικές εκμεταλλεύσεις κατά κύριο λόγο των απασχολούμενων εκτός γεωργίας. Νέες ευκαιρίες σε νέους αγρότες μπορεί να δημιουργήσουν οι έξυπνοι συνδυασμοί της φυτικής και κτηνοτροφικής παραγωγής, της παραγωγής προϊόντων ποιότητας με την υποποίηση, τη βιοτεχνία και βιομηχανία, το εμπόριο, τον τουρισμό και ιδιαίτερα τον αγροτουρισμό, τα νέα κινήματα μεσογειακών προτύπων διατροφής και οικολογικού στυλ ζωής. Επίσης η νέα ΚΑΠ για τη διαχείριση του αγροτικού χώρου και την αναγέννηση του τοπικού περιβάλλοντος μπορεί να δημιουργήσει νέες δυνατότητες απασχόλησης των νέων. Ωστόσο τα αγροτικά νοικοκυριά είναι δεσμευμένα στα παλιά δεδομένα της επιδοματικής γεωργίας και ο επαναπροσανατολισμός τους δεν έχει υποστηριχθεί ικανοποιητικά.

Σημαντικαί μετασχηματισμαί στην ελληνική καινωνία συνδέονται με τη δημαγραφική της γήρανση, τα νέα σχήματα μετάβασης των νέων στην ενηλικίωση, τις **μεταβαλές στα αικαγενειακά πρότυπα (μανογανεϊκές αικαγένειες, διαζύγια κ.α.) και την εξέλιξη της Ελλάδας σε χώρα υπαδαχής μαζικής μετανάστευσης.** Πρόκειται για προκλήσεις άγνωστες στην ιδρυτική φάση του ΠΑΣΟΚ.

18. Το ΠΑΣΟΚ στη διαμόρφωση της πολιτικής του υπολογίζει την ανομοιογένεια των δυνάμεων του νέου κοινωνικού συνασπισμού και της προγραμματικής του πολυσυλλεκτικότητας. Η στρατηγική του είναι να **συναρθρώνει τα πρώτα «βαγόνια»** στον κοινωνικό συρμό, δηλαδή τα δυναμικά, ανερχόμενα κοινωνικά στρώματα με τα μικρομεσαία και **τα τελευταία «βαγόνια»** ώστε να κινηθούν όλα προς τα μπρος, σε υψηλότερα επίπεδα ευημερίας με τις ταχύτητες της νέας εποχής, να εξασφαλιστεί η ανοδική κοινωνική κινητικότητα και να αποτραπούν ζώνες φτώχειας και αποκλεισμού. Η Δεξιά θέλει να απσσυνδέσει τα πρώτα «βαγόνια» από τα τελευταία που θα εγκαταλείπονται στο δίχτυ πτωχοκομείου. Η συντηρητική αριστερά θέλει να σταματήσει ή να επιβραδύνει το «τραίνο».

19. Το ΠΑΣΟΚ δίνει θετικό, δημιουργικό περιεχόμενο στις διαδικασίες εξατομίκευσης που ξετυλίγονται στη σύγχρονη κοινωνία. Αποδέχεται ότι οι άνθρωποι δεν κάνουν μόνο συλλογικά όνειρα αλλά έχουν **ισχυρό αίσθημα προσωπικής ταυτότητας και αυτονομίας** και αναπτύσσουν **τα δικά τους προσωπικά σχέδια** για τη ζωή, τις σπουδές, την εργασία, τους τρόπους ζωής και κατανάλωσης, την ερωτική τους συμπεριφορά, το γάμο, τις εναλλαγές στην καριέρα τους, τις επενδύσεις και τα περιουσιακά τους στοιχεία, τον συσχετισμό ανάμεσα στο χρόνο εργασίας τους και τον ελεύθερο χρόνο. Στο ιστορικό μας σχέδιο, στο πρόγραμμά μας, στον καθημερινό λόγο μας πρέπει ο κάθε άνθρωπος να μπορεί να αναγνωρίζει τον εαυτό του. Να μην αισθάνεται ότι απευθυνόμαστε σε απρόσωπες κοινωνικές δυνάμεις και η πολιτική μας φαίνεται αποξενωμένη, πολύ «μεγάλη» για το δικό του «μικρό» πρόβλημα και πολύ «μικρή» για τα μεγάλα της κοινωνίας.

Η κρίση εκπροσώπησης και ο μετασχηματισμός του πολιτικού συστήματος

20. Η Επανίδρυση του ΠΑΣΟΚ απαντά στην κρίση του πολιτικού συστήματος που καταγράφεται σαν κρίση εκπροσώπησης και νομιμοποίησης και τελικά γίνεται κρίση της δημοκρατίας. Μια κρίση που παίρνει νέες διαστάσεις με τη γενικευμένη και επιταχυνόμενη παρακμή της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας. Σημαντικά τμήματα της κοινωνίας από διαφορετικά στρώματα αισθάνονται ότι δεν εκπροσωπούνται και είναι **«εκτός των τειχών»**, ότι η πολιτική έχει αποσυνδεθεί από την καθημερινή ζωή τους ή έχει χάσει την ικανότητα να δίνει αποτελεσματικές λύσεις στα κοινωνικά προβλήματα. **Η απαγαήτευσή τους από το κράτος** φθείρει τις προσδοκίες τους από την πολιτική. Συγκρίνουν τις αργές, γραφειοκρατικές διαδικασίες του κράτους και της διοίκησης με την ταχύτητα εξυπηρέτησής τους στα ΑΤΜ των τραπεζών και τα γκισέ της κινητής τηλεφωνίας και χάνουν την εμπιστοσύνη τους στη δημόσια σφαίρα. Τα αδύναμα οικονομικά στρώματα υποχρεώνονται να καλύψουν ένα σημαντικό μέρος των αναγκών τους σε υγεία και παιδεία με ιδιωτική δαπάνη παρά την ύπαρξη «δωρεάν» δημόσιων συστημάτων, ενώ τα πιο εύπορα στρώματα εξαρτούν από το εισόδημά τους την ικανοποίηση βασικών αναγκών τους και συχνά δυσφορούν για τη φορολόγηση που γίνεται στο όνομα του κοινωνικού κράτους. **Τα εθνικά κράτος** εξακολουθεί να αποτελεί το κύριο πεδίο συμμετοχής και δημοκρατικής αντιπροσώπευσης και ταυτόχρονα ένα σημαντικό ποσοστό κρίσιμων αποφάσεων παίρνονται σε υπερεθνικά ή διεθνικά όργανα δίχως ανάλογη δημοκρατική νομιμοποίηση ή τελικά εξαρτώνται από τις αγορές. **Οι μεγάλες ιδεολογίες και οι συλλογικαί μύθοι,** που έδιναν νόημα στην πολιτική συμμετοχή έχουν μπει σε κρίση, οι ιστορικού χαρακτήρα διαφορές Αριστερές-Δεξιάς στην Ελλάδα έχουν χαλαρώσει, ενώ οι νέες διαχωριστικές γραμμές δεν έχουν αποκτήσει, ακόμα, τη διαύγεια και την ένταση που απαιτείται.

Η κρίση εκπροσώπησης επιδεινώνεται από μια σειρά **παθολογίες του πολιτικού συστήματος** που καλούμαστε να υπερβούμε: χαμηλό επίπεδο προγραμματικής ωρίμανσης, αναποτελεσματικός τρόπος διακυβέρνησης και διαχείρισης, παλαιοκομματική ρητορεία μακριά από την ουσία των προβλημάτων, κομματοκρατία και πελατειακά δίκτυα, προχειρότητα στη νομοθεσία και ταυτόχρονα μη εφαρμογή των νόμων, απουσία πραγματικής λογοδοσίας και δημοκρατικού ελέγχου, παγίωση ενός συντηρητικού στάτους κβο, εξάρτηση από το πολιτικό χρήμα, διαφθορά. Η γενικευμένη κρίση των θεσμών, οι οποίοι υπονομεύονται από την κυβερνητική πολιτική της Νέας Δημοκρατίας, σε συνδυασμό με την επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης, μπορεί να δημιουργήσουν κατάσταση ανοιχτής πολιτικής και κοινωνικής κρίσης.

Τα φαινόμενα της κρίσης ανακυκλώνονται δίχως διέξοδο από ένα τυφλό, μηδενιστικό νεολαϊκισμό και κυνισμό όλων των αποχρώσεων και από τις ισοπεδωτικές επιθέσεις που δέχεται η πολιτική από ανταγωνιστικά εξωπολιτικά κέντρα επιρροής που θέλουν να την απαξιώσουν, να την ποδηγετήσουν, να αποδυναμώσουν τα κόμματα σαν αυτόνομους θεσμούς πολιτικής εκπροσώπησης, να ελέγξουν το πολιτικό σκηνικό και να **μετατρέψαυν την**

επιταχυνόμενη φθορά της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας σε φθορά κάθε πραοδευτικής εναλλακτικής λύσης.

21. Το ΠΑΣΟΚ δε σηκώνει ψηλά τα χέρια στην κρίση της πολιτικής. Ανανεώνει την πολιτική εκπροσώπηση με την Επανίδρυσή του. Μετουσιώνει τη λαϊκή δυσαρέσκεια σε μια ριζοσπαστική δύναμη μετασχηματισμού του πολιτικού συστήματος, σε μια δημοκρατική, θεσμική και ηθική αναγέννηση του δημόσιου βίου, σε αλλαγή του τρόπου διακυβέρνησης. Υπερασπίζεται την **αυταναμία του δημόσιου χώρου** και τις αξίες της δημοκρατικής αντιπροσώπευσης και υπογραμμίζει ότι η πολιτική και τα πολιτικά πρόσωπα δεν μπορεί να είναι εμπορεύσιμα προϊόντα σε μια παραπολιτική και διαφημιστική αγορά. Τιμά την ειλικρίνεια, την ακεραιότητα, τις γνώσεις, την εργατικότητα, τη δέσμευση σε «πιστεύω» σ' όποια πολιτικά πρόσωπα τη διαπιστώνει ανεξάρτητα από τις άλλες κομματικές διαφορές. Το ΠΑΣΟΚ μπορεί και πρέπει να δώσει στην επανίδρυσή του **το νάημα μιας νέας αφύπνισης**, μιας νέας ιδεολογικής, προγραμματικής, ηθικής, αισθητικής, κινηματικής και κυβερνητικής πυκνότητας στην πολιτική του. Να αναδειχθεί σε κίνημα διαφάνειας, αποκέντρωσης και αυτοδιοίκησης. Να κάνει **ευκρινή τη διαφαρά με τη συντηρητική παράταξη** και να δώσει νέα ποιότητα και ένταση στον ανταγωνισμό ιδεών, προγραμμάτων, πρακτικών. Να εμπνεύσει παντού νέους θεσμούς συμμετοχής, αυτοδιαχείρισης, λογοδοσίας και ελέγχου που κλείνουν το χάσμα πολιτικής και πολιτών και τους προσφέρουν νέες ευκαιρίες να διαμορφώσουν την πολιτική ατζέντα.

Το ΠΑΣΟΚ θα συμβάλει να οικοδσμηθεί **μια νέα διαυγής σχέση ανάμεσα στην πολιτική και τα ΜΜΕ**, η οποία θα βασίζεται στον **αμοιβαίο σεβασμό της αυτανομίας**, θα στηρίζει τον **πλουραλισμό, τη διαφαραπάιηση, τον κριτικό έλεγχα και την παιότητα** της πληροφόρησης, του δημόσιου διαλόγου και της παραγωγής των πολιτιστικών και ψυχαγωγικών προγραμμάτων. Μια σχέση που αποστρέφεται την κουλτούρα της περιφρόνησης προς τη δημόσια σφαίρα, δεν υποκαθιστά την πολιτική δημοκρατία με τη μιντιοκρατία, δεν πριμοδοτεί την διαπλεκόμενη συναλλαγή, τον κτιρινισμό, την αποκλειστική προβολή των αρνητικών κοινωνικών προτύπων και την υποβάθμιση των προγραμμάτων σε μια ομοιογένεια στον χαμηλότερο πολιτισμικό παρανομαστή. Τονίζουμε ότι ο χώρος των ΜΜΕ, όπως γενικότερα ο μορφωτικός και πολιτιστικός χώρος, δεν είναι μια οικονομική αγορά όπως οι άλλες και συνεπώς χρειάζεται να ενεργοποιείται αποτελεσματικά η ευέλικτη δημόσια ρύθμιση και η αντι – τραστ νομοθεσία απέναντι στις διεθνείς τάσεις υπερσυγκέντρωσης της ιδιοκτησίας και της ισχύος σε λίγα μεγάλα μιντιακά και εκδοτικά γκρουπ και στις διασυνοριακές εξαγορές και συγχωνεύσεις. Ενθαρρύνουμε τα νέα διαδικτυακά μέσα επικοινωνίας και αναγνωρίζουμε τη συμβολή τους στη διεύρυνση της δημοκρατίας και της συμμετοχής.

Απαρχή ενάς νέου κύματας δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων μπαρεί να είναι η αλλαγή ταυ εκλογικαύ συστήματας ώστε να κατοχυρώνεται η αναλογικότητα και η ποιότητα της αντιπροσώπευσης, η ελαχιστοποίηση του λεγόμενου πολιτικού χρήματος και η ανεξαρτησία του βουλευτή. Υπογραμμίζουμε συμβολικά και ουσιαστικά ένα σχετικά απλό αλλά καίριο βήμα για να αυξήσουμε την εμπιστοσύνη των πολιτών στις δυνατότητες της πολιτικής: τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (**Κ.Ε.Π.**) γίνονται πλήρη υποκαταστήματα του Κράτους για ΟΛΕΣ τις υποθέσεις των Πολιτών που αναλαμβάνουν την ολοκλήρωση των υποθέσεων με μια απλή επίσκεψη του πολίτη.

Ο ΝΕΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

Μια θεμελιώδης διαφορά με τη δεξιά για τα κοινωνικά κράτος

22. Η διαφορά του ΠΑΣΟΚ, της προοδευτικής Αριστεράς με τη Δεξιά δεν είναι ποσοτική. Είναι θεμελιακή, ποιοτική. Το ΠΑΣΟΚ υπερασπίζεται τα κοινωνικά δικαιώματα και έχει στο κέντρο της στρατηγικής και του προγράμματός του την ανανέωση του κοινωνικού κράτους, την επαρκή χρηματοδότηση και τον μετασχηματισμό του, ώστε να προσφέρει αποτελεσματικά συλλογικές και εξατομικευμένες υπηρεσίες για όλους τους πολίτες σύμφωνα με τα υψηλά ποιοτικά πρότυπα του 21ου αιώνα. **Η Δεξιά** υποχρηματοδοτεί και εγκαταλείπει το δημόσιο τομέα. Εμπορευματοποιεί τομείς υψηλής κοινωνικής ευθύνης όπου αποδεδειγμένα αποτυγχάνουν οι αγορές. **Αφήνει σταδιακά τα καινονικό κράτος να κάτσει α' ένα «δίχτυ ασφαλείας», τριτακοσμικού χαρακτήρα, στα κατώτερα «εγγυημένα» επίπεδα πτωχακαμείαν, έσχατο καταφύγια μάνο για τα πια ανήμπαρα στρώματα και τους αικαναμικαύς μετανάστες, ακατάλληλο για τη μεσαία τάξη και τον κάσμα της εργασίας παυ θα πιέζανται να αναζητήσουν άλο και περισσότερα τις βασικές υπηρεσίες σταν ιδιωτικά ταμέα.** Με την πολιτική της Νέας Δημοκρατίας, αυτό που συμβαίνει σήμερα στα δημόσια μαιευτήρια θα επεκταθεί σ' όλη τη δημόσια υγεία και παιδεία και σταδιακά στην κοινωνική ασφάλιση στην οποία το κράτος θα εγκαταλείψει τις υποχρεώσεις του και θα περιοριστεί σε μια κατώτερη προνοιακή σύνταξη.

Η καινωνική «προίκα»

23. Η προοδευτική αριστερά είναι ξένη με την κρατικίστικη δεισιδαιμονία που υποκαθιστά την κοινωνία με τη γραφειοκρατία. Απορρίπτει τον εξισωτισμό προς τα κάτω και τα αντικίνητρα στη γνώση, την καλή εργασία, την ασφάλιση, στην αυτοδημιούργητη επιχειρηματικότητα. Δε δέχεται την ισοπέδωση των εισοδηματικών διαφορών που βασίζονται στην υψηλότερη ειδίκευση, την παραγωγικότερη εργασία, το ταλέντο και την ανάληψη ευλόγων κινδύνων. Αντίθετα, το ΠΑΣΟΚ προτείνει ένα **νέα ισταρικά σχέδια αναδιαναμής ταυ εισαδήματος και των ευκαιριών** που αυξάνει τις δυνατότητες και τις επιλογές, πρώτα γι' αυτούς που δεν έχουν στο ξεκίνημά τους και στους βασικούς σταθμούς του βίου τους το στήριγμα μιας σημαντικής οικογενειακής «κληρονομιάς» και «προίκας». Το ΠΑΣΟΚ φέρνει στην ελληνική κοινωνία ένα **έξυπνα, αικαυμενικά, απλό και ευέλικτο σύστημα «καινωνικής κληρονομιάς» που στηρίζει ταυς ανθρώπαυς στους βασικαύς σταθμαύς της ζωής ταυς** (γέννηση, είσοδος στο σχολείο, το Πανεπιστήμιο και την αγορά εργασίας, πέρασμα στη σύνταξη). **Είναι τα φιλικά, υπαατηρικτικά χέρι της καινωνίας** που βοηθά το άτομο να αναλάβει την ευθύνη του εαυτού του στη ζωή, τις σπουδές, την εργασία, την οικογένεια, τη δια βίου εκπαίδευση, την ασφάλιση, την επιχειρηματική πρωτοβουλία. «Γνώση, ασφάλιση, δουλειά σ' αυτούς που μπορούν, ισχυρή κοινωνική αλληλεγγύη και αξιοπρεπής διαβίωση γι' αυτούς που πράγματι δε μπορούν», είναι κεντρική ιδέα του προγράμματος του ΠΑΣΟΚ για τη «Δίκαιη Κοινωνία, Δυνατή Ελλάδα».

Παλιές και νέες ανιαότητες

24. Το ΠΑΣΟΚ συγκεντρώνει την προσοχή του σ' όλες τις πηγές και τις διαστάσεις της ανισότητας, παλιάς και νέας. Ανισότητες στο εισόδημα, στην πρόσβαση στις θέσεις απασχόλησης και τις κοινωνικές υπηρεσίες. Ανισότητες φύλου και γενεών. Ανισότητες εθνοφυλετικές. Ανισότητες οικιστικές, χωροταξικές, περιφερειακές, πολιτιστικές, μορφωτικές, ψηφιακές. Στην Ελλάδα η εκπαίδευση αποτέλεσε το βασικό διαβατήριο για την κοινωνική ανέλιξη των ατόμων. Ωστόσο, παρά την πρόοδο που σημειώθηκε είναι γεγονός ότι παιδιά με ίσες ικανότητες στις πρώτες φάσεις της ζωής τους εξελίσσονται σχετικά διαφορετικά, σ' ένα σημαντικό βαθμό, σύμφωνα με την κοινωνικό –οικονομική και μορφωτική κατάσταση των οικογενειών τους. Παρά τη «μαζικοποίηση» της Τριτοβάθμιας

Εκπαίδευσης η κοινωνική κατάσταση των νοικοκυριών επηρεάζει τις προσδοκίες, τις φιλοδοξίες, τις επιδόσεις και τελικά τις άνισες ευκαιρίες πρόσβασης των παιδιών στις προπτυχιακές σπουδές ειδικά στις «προνομιούχες» σχολές υψηλής κοινωνικής ζήτησης και πολύ περισσότερο στο μεταπτυχιακό τους επίπεδο. **Η συνεχής μείωση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων** εμπνέει το ΠΑΣΟΚ για τον ποιοτικό μετασχηματισμό του σχολείου σ' όλα τα επίπεδα, τη μεταρρύθμιση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και την ολόπλευρη στήριξη των μαθητών και σπουδαστών με οικονομικές δυσκολίες. Δε θα ανεχθούμε τη συγκέντρωση και τον εγκλωβισμό παιδιών από φτωχό κοινωνικό και μορφωτικό περιβάλλον σε σχολικές μονάδες με χαμηλές επιδόσεις, πράγμα που τροφοδοτεί το φαύλο κύκλο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Νέος τρόπας αντιμετώπισης της φτώχειας

25. Το ΠΑΣΟΚ, προβάλλει νέους τρόπους κατανόησης και αντιμετώπισης του φαινομένου της φτώχειας σε όλες τις διαβαθμίσεις και τις διαστάσεις του. Στηρίζουμε το **εγγυημένα επίπεδα αξιοπρεπούς διαβίωσης με την ελεύθερη, ίση πρόσβαση σε υπηρεσίες δημόσιας παιδείας, υγείας και κοινωνικής φροντίδας και με τη συνέργεια του φάσματος των σταχευμένων εγγυημένων εισαδηματικών ενισχύσεων** που προτείνουμε στο πρόγραμμά μας. Από τη διεύρυνση του ΕΚΑΣ και τη βασική σύνταξη για τον ανασφάλιστο μέχρι τα αυξημένα επιδόματα ανεργίας, το υψηλό κατώτερο ημερομίσθιο, την «κοινωνική εργασία», τα ποικίλα επιδόματα για παιδιά, αναπηρία κ.α. Καθιερώνουμε νέες δομές που φέρνουν τις κοινωνικές υπηρεσίες δίπλα στον πολίτη. Προχωρούμε σε κάθε ζώνη φτώχειας σε πρωτοβουλίες που μεταβάλλουν τα κίνητρα και το περιβάλλον, παρακινούν θετικά, ενεργοποιούν την άϋλη βοήθεια των κοινωνικών δεσμών, της συγγένειας, της φιλίας και της καλής γειτνίασης, ώστε να κρατηθούν οι άνθρωποι πάνω από το οριακό κατώφλι που αρχίζει το γλίστρημα στην παραίτηση, στην παγίδα μιας φτώχειας, η οποία αναπαράγεται διαγενεακά. Το ιδιόκτητο σπίτι, που ενεργοποιεί για την αποπληρωμή του ένα θετικό μηχανισμό φιλοδοξίας και παρακίνησης στην εργασία και την αποταμίευση, αποτελεί ένα πολύτιμο ελληνικό μάθημα στην καταπολέμηση της φτώχειας. Επανεξετάζουμε συνολικά την κοινωνική μας πολιτική, ώστε να αυξήσουμε την χαμηλή απόδοση των κοινωνικών δαπανών στη μείωση της εισοδηματικής φτώχειας. Συνδέουμε πιο αποτελεσματικά τις εισοδηματικές ενισχύσεις με τις **ενεργητικές παλιτικές κοινωνικής και επαγγελματικής επανένταξης**. Δε χρηματοδοτούμε την καθήλωση στην εξάρτηση, τα αντικίνητρα στην εργασία και τις χαμηλές προσδοκίες ειδικά των νέων ανθρώπων.

26. Υποβάλλουμε στον κομματικό και ευρύτερο δημόσιο διάλογο δύο συμπληρωματικές ιδέες για την ωρίμανσή τους σχετικά με άλλες μορφές εγγυημένου εισοδήματος:
Ο θεσμός της «**Πίστωσης Φάραω**» (αρνητικού φόρου εισοδήματος) έχει το πλεονέκτημα ότι συμπληρώνει αυτόματα με επιστροφή φόρου το εισόδημα των εργαζομένων ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών πάνω από ένα κλιμακούμενο ελάχιστο εγγυημένο επίπεδο, δίχως να δημιουργεί αντικίνητρα στην εργασία. Η εφαρμογή του, ωστόσο, θα έχει σημαντικό αποτέλεσμα εφόσον ξεπεραστούν οι γνωστές δυσλειτουργίες του φορολογικού μας συστήματας. Το πρόγραμμα **Ελαχίστου Εγγυημένου Εισοδήματος** έχει το πλεονέκτημα ότι είναι καθολικό, αλλά η εφαρμογή του εμφανίζεται σήμερα δύσκολη όχι τόσο από το οικονομικό του κόστος, όπως λανθασμένα τοποθετείται συχνά στη δημόσια συζήτηση, αλλά από το γραφειοκρατικό κόστος εξακρίβωσης, τις διοικητικές αδυναμίες στο κράτος πρόνοιας να καταγραφούν οι δικαιούχοι, να αξιολογηθεί αν πράγματι μετέχουν σε προγράμματα επανένταξης στην εργασία και να αποκλειστούν φαινόμενα κακοδιαχείρισης, πελατειακών εκτροπών και γενικευμένων αντικινήτρων στην εργασία. Αποτελεί πρόκληση για το ΠΑΣΟΚ να υπερβεί όλες τις δυσκολίες που σήμερα εμφανίζονται για **να καταλήξει στον πιο αποτελεσματικά μηχανισμά εγγυημέναυ εισοδήματος, σύμφωνα με τη δαμή παυ εμφανίζει η φτώχεια στην πατρίδα μας.**

Ένα πλειαψηφικά κόμμα της εργασίας

27. Το ΠΑΣΟΚ με την επανίδρυσή του επιβεβαιώνει και ενισχύει τη θεμελιακή του ταυτότητα ως το πλειοψηφικό κόμμα της εργασίας. Υπενθυμίζει ότι οι επιτυχίες της χώρας από την είσοδο στην ΟΝΕ μέχρι τα μεγάλα δημόσια έργα και τους σχετικά υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης οφείλονται πρώτα στις ικανότητες, τη σκληρή και έξυπνη εργασία και την υπευθυνότητα των ανθρώπων της γνώσης και του μόχθου. Η εργασία για εμάς δεν είναι μόνο πηγή εισοδήματος και αγοραστικής δύναμης αλλά πηγή νοήματος, αξιοπρέπειας, συντροφικότητας, ατομικής και συλλογικής ταυτότητας. Το ΠΑΣΟΚ επιστρέφει πολιτικά στους χώρους εργασίας, εκεί που οι άνθρωποι θέλουν να ακούγονται, να υπολογίζονται, να συμμετέχουν, να διεκδικούν καλύτερες συνθήκες δουλειάς και μια νέα ισορροπία μεταξύ ζωής και εργασίας. Ανανεώνει την ικανότητά του να εκπροσωπεί πολιτικά, να οργανώνει και να κινητοποιεί έναν ετερογενή κόσμο της εργασίας με τον κατακερματισμό του σε ανομοιογενείς κατηγορίες και με την ελαστικοποίηση και ρευστότητα των εργασιακών του σχέσεων. **Ξεπερνά την υπαντιπρασώπευση και τη χαλαρή σύνδεση του με τις κατηγορίες εργαζάμενων δίχως σταθερή απασχάληση και συνδικαλιστική οργάνωση** ιδιαίτερα στους τομείς της περιστασιακής, ευάλωτης χαμηλά αμειβόμενης εργασίας του ιδιωτικού τομέα, με τις γυναίκες και τους νέους που δυσκολεύονται να μπουν ή να παραμείνουν στην αγορά εργασίας, με εκείνους που αποθαρρύνονται από τις χαμηλές αμοιβές και την ανασφάλεια και σπρώχνονται στο περιθώριο ή πυκνώνουν τις γραμμές των «εργαζόμενων φτωχών».

Η αντίθεση εργασίας – κεφαλαίαυ μετασχηματίζεται, αλλά παραμένει ενεργός παρά το ότι οι εργαζόμενοι σήμερα διαθέτουν γνωστικό «κεφάλαιο» και γίνονται έμμεσα επενδυτές μέσα από τα ασφαλιστικά τους Ταμεία και βέβαια παρά τη διάχυση της μικρής επιχειρηματικότητας. Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, η απότομη είσοδος της εργατικής δύναμης των μεγάλων αναδυόμενων οικονομιών στη διεθνή αγορά εργασίας μεταβάλει σ' αυτή τη φάση τις ισορροπίες εργασίας – κεφαλαίου υπέρ του τελευταίου και οδηγεί σε πολλές αναπτυγμένες χώρες σε αμοιβές που δεν παρακολουθούν την άνοδο της παραγωγικότητας της εργασίας. Το ΠΑΣΟΚ, όλα τα σοσιαλιστικά και προοδευτικά κόμματα της Ευρώπης και όλου του κόσμου, τα κινήματα των εργαζομένων πρέπει να μεταβάλλουν ευνοϊκά τους συσχετισμούς δύναμης και να οργανώσουν **τον νέα πραωθητικά, «ισταρικά συμβιβασμό» εργασίας – κεφαλαίαυ στη βάση ταυ Νέαυ Κοινωνικαύ Συμβαλαίαυ που θα συνδέει ταυς στάχαυς της βιώσιμης ανάπτυξης, της παραγωγικάτητας και της ανταγωνιστικάτητας της αικαναμίας με τη δικαιάτερη διαναμή ταυ πλαύταυ μεταξύ μισθών και κερδών και τη σύγκλιση πρας τα πάνω των διαφάρων ταμέων της μισθωτής εργασίας.**

28. Είναι ανάγκη στην Ελλάδα για να προωθήσουμε το στόχο της πλήρους απασχόλησης να αντιμετωπίσουμε **μια διπλή απατυχία.** Την αδυναμία των θεσμών κατάρτισης να συνδεθούν με τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας και την αδυναμία της εργοδοσίας και γενικότερα της οικονομίας να αξιοποιήσει τις γνώσεις και τις φιλοδοξίες των νέων εργαζομένων. Η σωστή ιδέα ότι η υψηλή γνώση προσφέρει γενικά και καλύτερες επαγγελματικές ευκαιρίες δεν πρέπει να υπεραπλοποιεί τη σχέση της εκπαίδευσης με την οικονομία σε μια εποχή που η απασχόληση επηρεάζεται όχι μόνο από την εθνική και τοπική αγορά αλλά και από τη θέση της χώρας στο διεθνή καταμερισμό εργασίας. Ενώ ταυτόχρονα η εκπαίδευση, πέρα από τις επαγγελματικές προοπτικές, διαδραματίζει έναν ευρύτερο παιδαγωγικό ρόλο στην προετοιμασία δημιουργικών και υπεύθυνων πολιτών. Δεν υπάρχει συνεπώς αυτόματη σύνδεση μεταξύ καλών σπουδών και κυρίως των τυπικών προσόντων με την καλά αμειβόμενη εργασία και το ΠΑΣΟΚ πρέπει να στηρίξει την πολιτική του σε μια ρεαλιστική πρόγνωση των γνώσεων και των ικανοτήτων που θα δίνουν μεσοπρόθεσμα περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας στις νέες γενιές. Η πρόσθετη δυσκολία που αντιμετωπίζουμε είναι ότι δε μπορούμε να στηρίξουμε την πλήρη απασχόληση στα ελλείμματα του δημοσίου, ενώ υπάρχουν εύλογα όρια στην επέκταση της δημόσιας απασχόλησης, διαφορετικά θα γίνεται και αυτή ένας ακόμη παράγοντας ανεργίας.

Αριστερά της φραντίδας

29. Είμαστε η αριστερά της εργασίας αλλά και η αριστερά της φροντίδας. Η αριστερά του «αγωνίζομαι», η αριστερά του «κυβερνώ», αλλά και η αριστερά του «φροντίζω», «μοιράζομαι», «νοιάζομαι», «συμπάσχω». Επανίδρυση του ΠΑΣΟΚ μπορεί να σημαίνει: **ανασχηματίζουμε άλη την παλιτική μας με αφετηρία τις ανάγκες των παιδιών**. Μια κοινωνία καλή για τα παιδιά είναι ακόμα καλύτερη για τους ενήλικες και τους ηλικιωμένους. Πολύ καλύτερη για τις γυναίκες. Αυτόματα **η καινωνία, η εργασία, η παλιτική απακτούν ένα ισχυρά θηλυκά «άρομα»**. Αναδομούμε για τα παιδιά την εισοδηματική, φορολογική, ασφαλιστική, εκπαιδευτική, περιβαλλοντική, χωροταξική πολιτική του ΠΑΣΟΚ, τις κοινωνικές υπηρεσίες υγείας και φροντίδας, τις γονικές άδειες με αποδοχές, τα ωράρια και γενικότερα τις διευκολύνσεις στους γονείς ιδιαίτερα τις μητέρες για να συνδυάσουν τη γονεϊκή λειτουργία με την εργασία και την καριέρα. Αναγεννούμε και κάνουμε ασφαλείς για τα παιδιά τις πόλεις, τις γειτονιές, τους δρόμους, τους δημόσιους χώρους, τα πάρκα, τις διαδρομές προς το σχολείο, τις μεταφορές. Αναδημιουργούμε ζωντανές κοινότητες ανθρώπων για να κοινωνικοποιούνται τα παιδιά, να μαθαίνουν τον κόσμο έξω από το σπίτι, πέρα από τον καναπέ και την τηλεόραση, να ακούν, να σχετίζονται, να επικοινωνούν με παιδιά από διαφορετικές οικογενειακές, τοπικές και εθνικές κουλτούρες.

Δίνουμε προτεραιότητα στην **εξάλειψη της παιδικής φτώχειας**. **Στην πρώτη αιτία της**, την ανεπάρκεια των εισοδημάτων των οικογενειών με παιδιά, κατοχυρώνουμε εγγυημένα εισοδήματα ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών. Συγκεντρώνουμε την προσοχή μας στη **δεύτερη αιτία** της παιδικής φτώχειας, τη **φτώχεια των υποδομών**, τη δραματική έλλειψη βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών. Ο διπλασιασμός τους σε μια τετραετία, όπως προβλέπει το πρόγραμμά μας, συν την άμεση ελεύθερη επιλογή δημόσιου, δημοτικού, ιδιωτικού, ή μη κρατικού, μη κερδοσκοπικού σταθμού ή άλλης πιστοποιημένης μορφής φύλαξης των παιδιών με την οικονομική στήριξη του κράτους θα είναι ένα ευεργετικό σοκ στη φροντίδα των παιδιών. Η φτώχεια των παιδιών πάει πολύ πιο πέρα από τα τρόφιμα, τα ρούχα, γενικά τα υλικά αγαθά, πέρα από τον κόσμο της διαφήμισης και της αγοράς. Αφορά στους δείκτες υγείας. Είναι φτώχεια μορφωτική και πολιτιστική. Φτώχεια τηλεοπτική. Φτώχεια στο παιχνίδι, τους ανοιχτούς χώρους, τις ευκαιρίες και τις εναλλακτικές λύσεις έξω από το σπίτι. Φτώχεια στους ανθρώπινους δεσμούς, τις φιλίες, τις φιλοδοξίες. Φτώχεια στους τρόπους ζωής όπως είναι η κατανάλωση trans – ακόρεστων λιπαρών, η παχυσαρκία και η καθιστική ζωή. Εισάγουμε με το πρόγραμμά μας την καινοτομία του **Πρασωπικαύ Προθεσμιακαύ Επενδυτικαύ Λαγαριασμαύ αυτάματα με τη γέννηση κάθε παιδιαύ**, με αρχική κατάθεση του κράτους, ανοιχτού στη συμβολή της αυτοδιοίκησης, των επιχειρήσεων και των οικογενειών με φορολογικά κίνητρα, που μπορεί να ανοίξει στα 18 χρόνια, ώστε να χρηματοδοτήσει τις σπουδές και την είσοδο στην αγορά εργασίας ή να μετεξελιχθεί σε προσωπικό αποταμιευτικό - επενδυτικό λογαριασμό. Ενισχύουμε, έτσι από νωρίς το αίσθημα ασφάλειας, αυτονομίας και υπευθυνότητάς των εφήβων και των νέων στη διαχείριση των προσωπικών και οικογενειακών τους πόρων. Τελικά, η μεγαλύτερης έντασης φτώχεια στην Ελλάδα είναι **η μείωση διαχρανικά του παιδικαύ πληθυσμαύ της**. Είναι αλήθεια ότι οι άνθρωποι δεν κάνουν παιδιά με στόχο να αντιμετωπίσουμε σαν κοινωνία το δημογραφικό και το ασφαλιστικό πρόβλημα. Η γέννηση και η ανατροφή τους έχει μια εγγενή υψηλή ανθρώπινη, συναισθηματική αξία. Ωστόσο, πρέπει να εξετάσουμε τη δυνατότητα **να χρηματοδατήσει τα κράτας τη μείωση των ασφαλιστικών εισφαρών των γανέων πρας άφελας των αικαγενειών, αναλαγικά με ταν αριθμά των παιδιών και συνεπώς αναλαγικά με τη συμβαλή ταυς στη βιωσιμότητα ταυ ασφαλιστικαύ συστήματας.**

30. Η μεγαλύτερη πρόκληση για το ΠΑΣΟΚ, για τη σύγχρονη προοδευτική αριστερά είναι να **συμφιλιώσει την αικογενειακή** και **εργασιακή ζωή**, ενώ παράλληλα θα μεταβάλει τις **σχέσεις των δύα φύλων** στην αγορά εργασίας, τις θέσεις ευθύνης και το δημόσιο χώρο όπως

το έχει καταφέρει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Είμαστε αντίθετοι με την ακροδεξιά, τη συντηρητική και γενικά ανδροκρατική και πατερναλιστική λογική που αντιμετωπίζει τις γυναίκες σαν επιδοτούμενες παιδομηχανές για την επίλυση του δημογραφικού και θέλει να τις κρατά εκτός εργασίας ή σε επισφαλείς θέσεις χαμηλού προφίλ ή στα υπερδιπλάσια σε σχέση με τους άνδρες ποσοστά ανεργίας.

31. Αποτίουμε φόρο τιμής στην ελληνική οικογένεια, η οποία λειτούργησε ως άτυπο κοινωνικό «κράτος» και αποτέλεσε τη σημαντικότερη πηγή φροντίδας για τα παιδιά και τα εξαρτώμενα ηλικιωμένα της μέλη. Υπογραμμίζουμε ιδιαίτερα ότι οι γυναίκες έχουν αναλάβει το μεγαλύτερο βάρος της φροντίδας και σηκώνουν διπλό φορτίο με την απλήρωτη εργασία στο σπίτι, παράλληλα με τη συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας. Όμως, τα νέα κοινωνικά δεδομένα όπως είναι η δημογραφική γήρανση με τα λιγότερα διαθέσιμα νέα μέλη, η γεωγραφική κινητικότητα της εργασίας, οι μεταβολές στα μοντέλα της οικογενειακής ζωής που αλλάζουν τις σχέσεις φροντίδας μεταξύ των γενεών, η μακρόχρονη εξέλιξη του γήρατος και των χρόνιων νοσημάτων επιβαρύνουν υπερβολικά την οικογένεια, η οποία συχνά δυσκολεύεται να τα βγάλει μόνη της πέρα. Πολλές οικογένειες πιέζονται από την ταυτόχρονη διπλή φροντίδα των παιδιών και των ηλικιωμένων. Είναι καιρός να κατακτήσουμε, με ευελιξία και εξατομίκευση, μια **καλύτερη ισορροπία ανάμεσα στη δημόσια πολιτική φροντίδας και στην οικογένεια,** η οποία, έτσι και αλλιώς, πρέπει να παραμείνει το επίκεντρο της καλής κοινωνικής και συναισθηματικής ζωής των ηλικιωμένων. Ο δρόμος που άνοιξε το ΠΑΣΟΚ με τα ΚΑΠΗ και το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» πρέπει να διευρυνθεί, να ολοκληρωθεί και να συνδυάσει αποτελεσματικά τις υπηρεσίες φροντίδας με τις υπηρεσίες υγείας.

32. Η κοινωνική πρόνοια πρέπει να εκδηλώνεται προληπτικά για να ενισχύονται οι αδύναμες οικογένειες προκειμένου να αποφύγουν την εγκατάλειψη των παιδιών τους. Ταυτόχρονα, είναι ανάγκη να πραγματώνεται το δικαίωμα των παιδιών που στερούνται οικογενειακού περιβάλλοντος σε **εναλλακτική ανθρωπακεντρική φροντίδα**, η οποία αναπτύσσει στοιχεία της οικογενειοκεντρικής ανατροφής για την ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους και την κοινωνική τους ένταξη, μακριά από κάθε μορφή ιδρυματοποίησης. Το ΠΑΣΟΚ πρέπει να επεκτείνει τα θετικά πρότυπα που έχουν αναπτυχθεί.

33. Είναι ανάγκη να αντιμετωπίσουμε τους παράγοντες εκείνους που οδηγούν σε επίμονο εκπαιδευτικό, επαγγελματικό, κοινωνικό αποκλεισμό των **Ατάμων με Αναπηρία**, παρά τα βήματα προόδου στη σχετική νομοθεσία και να στηρίξουμε αποτελεσματικά τις εναλλακτικές λύσεις στη διαχείριση των προβλημάτων τους με στόχο την πλήρη ένταξή τους στην κοινωνική ζωή.

Ένα «άλλο» ΠΑΣΟΚ, με τα μάτια της νέας γενιάς

34. Το Κόμμα μας δεν μπορεί να πραγματώσει μια αληθινή επανίδρυση του αν δεν ανατρέψει ριζικά τη σχέση του με τις νέες γενιές ειδικότερα με τη **Γενιά της Χιλιετίας**, αυτή που ξεμυτίζει στις σπουδές και στην εργασία την πρώτη και δεύτερη δεκαετία του 21ου αιώνα. Η επανίδρυση θα αποκτήσει το νόημα της αν καταφέρουμε να δούμε το ΠΑΣΟΚ «απέξω», με τα μάτια των νέων. Να **αμαλαγήσουμε αυτακριτικά μια αποτυχία** μας που είναι μέρος μιας γενικότερης κρίσης των σχέσεων της πολιτικής με τις νέες γενιές. Να αντιστρέψουμε διαχρονικές επιλογές, προτεραιότητες, καθεστωτικές συμπεριφορές και αγκυλώσεις που μας αποξενώνουν και δημιουργούν **χαμένες γενιές για το ΠΑΣΟΚ**. Να μεταβάλλουμε τον **άδικα ισολογισμά των γενεών**. Να ανοίξουμε ξανά το δρόμο σε ανοδικές κοινωνικές ανακατατάξεις στο πέρασμα από τις σημερινές γενιές στις επόμενες. **Να κάναμε κεντρικά πράταγμα του προγράμματος και της πολιτικής μας ύπαρξης την εγγύηση ότι η σημερινή νέα γενιά και κάθε ερχόμενη θα ζήσει καλύτερα από την προηγούμενη**. Αυτός ο ριζικός επαναπροσανατολισμός στο πρόγραμμα και στην πολιτική μας δεν είναι τόσο εύκολος στην

πράξη όσο ακούγεται. Πρέπει να συγκρουστούμε μ' ένα διαμορφωμένο συντηρητικό κοινωνικό και πολιτικό στάτους κβο όλων των αποχρώσεων που περιορίζει τις δυνατότητες των νέων, με παγιωμένες καταστάσεις που η νεολαία τις βιώνει σαν μια «γκρίζα» συμπαιγνία σε βάρος της. Να προχωρήσουμε σε τομές και ρήξεις για να μειώσουμε το δυσβάσταχτο τριπλό χρέος που πέφτει στις νέες γενιές: δημόσιο χρέος, γιγάντιο ακάλυπτο ασφαλιστικό «χρέος», περιβαλλοντικό «χρέος». Να βγούμε από το φαύλο κύκλο μιας Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που μαζικοποιήθηκε, υποχρηματοδοτήθηκε, δε μεταρρυθμίστηκε και συνεπώς υποβαθμίστηκε ποιοτικά συγκριτικά με τις νέες ανάγκες. Μιας αντινεανικής αγοράς εργασίας και των συντηρητικών ηλικιακών συστημάτων ανάδειξης στις θέσεις ευθύνης.

35. **40 χρόνια μετά τον Μάη του '68, 35 μετά τα Παλυτεχνεία** είναι ανάγκη να πάμε πέρα από τα ερμηνευτικά εργαλεία που αντιστοιχούν σε παλαιότερες γενιές και να κατανοήσουμε καλύτερα το διαφοροποιημένο κοινωνικό και ψυχολογικό προφίλ της νεολαίας, τον βιωματικό και νοηματικό της κόσμο και τα **νέα σχήματα νεότητας** που χαρακτηρίζονται από το μεγαλύτερο στην ανθρώπινη ιστορία χρόνο μετάβασης στην ενηλικίωση. **Όλα τα γεγονότα στη ζωή των νέων που σηματοδοτούν αυτά τα πέρασμα στην ενηλικίωση συμβαίνουν πολύ αργά** (αποφοίτηση ιδιαίτερα με το μεταπτυχιακό, αποχώρηση από το σπίτι των γονιών, είσοδος στην αγορά εργασίας, γάμος, γέννηση του πρώτου παιδιού). Η παρατεινόμενη εξάρτηση από την οικογένεια μπορεί να προστατεύει τους νέους κυρίως της μεσαίας τάξης από τη φτώχεια, από τις αποτυχίες του εκπαιδευτικού συστήματος, του κοινωνικού κράτους και της αγοράς, αλλά μπορεί να έχει ορισμένες αρνητικές παρενέργειες στη δημιουργική τους πρωτοβουλία, στη γρήγορη ένταξη τους στην εργασία.

36. Δεσμευόμαστε να δημιουργήσουμε ένα νέο ΠΑΣΟΚ που θα έχει το κουράγιο και την έμπνευση να πείσει ότι **άλες οι γενιές είμαστε μέρη του συνάλου και μας συμφέρει να μοιράσουμε δίκαια τους πάραυς, τις ευθύνες, τις απαλαβές και τις αβεβαιότητες,** παρά να οδηγηθούμε σε μια κρίση εμπιστοσύνης, σ' ένα νέο χάσμα γενεών ειδικά καθώς θα σημειώνεται μια κρίσιμη μεταβολή στη δημογραφική ισορροπία συνταξιούχων – εργαζομένων. Η αποδοτική επένδυση στην παιδεία είναι η καλύτερη μακροπρόθεσμη απάντηση στο ασφαλιστικό πρόβλημα. Για να έχουμε κοινωνικό πλούτο που θα φτάνει για όλες τις γενιές δύο είναι σε τελευταία ανάλυση οι καθοριστικοί παράγοντες: ο αριθμός των απασχολούμενων και η παραγωγικότητα της ανθρώπινης εργασίας. Τη συνεχή αύξηση της παραγωγικότητας όμως μπορεί να τη διασφαλίσει αυτό που ενδιαφέρει ιδιαίτερα τη νέα γενιά, δηλαδή: η εκπαίδευση, η κατάρτιση, η καινοτομία, η τεχνολογία. Το βαθύτερο μυστικό του ασφαλιστικού είναι πέρα από το στενό πυρήνα μιας ασφαλιστικής μεταρρύθμισης! Βρίσκεται στα χέρια των νέων! Αλλά και οι σημερινές γενιές εργαζομένων μπορούν να αλαφρώσουν το ασφαλιστικό βάρος που πέφτει στις επόμενες με το **Εθνικό Κεφαλαίο Αλληλεγγύης των Γενεών**. Επίσης με την κρατική χρηματοδότηση της μείωσης των εργοδοτικών εισφορών των νέων που εισέρχονται στην αγορά εργασίας.

Πρασινίζοντας τα πράσινα

37. Η Επανίδρυση του ΠΑΣΟΚ σημαίνει **οικολογικό μετασχηματισμό** του σε όλα τα επίπεδα. Δεν φτάνει γι' αυτό να «πρασινίζουμε» το πρόγραμμά μας, να επαναλαμβάνουμε στον κεντρικό μας πολιτικό λόγο τους μεγάλους μας στόχους για το «πρασίνισμα» του φορολογικού και εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τη βιολογική γεωργία, την προστασία των υδάτινων πόρων, τη διαχείριση των απορριμμάτων. Χρειάζεται σε κάθε τόπο και χώρο να γίνεται **το «πράσινο» τράπας ζωής, καθημερινά βίωμα, ζωντανά κίνημα των αγωνιστών μας**, να ξεκινά από το σπίτι μας, την ποιότητα του εσωτερικού του περιβάλλοντος, την απομάκρυνση των πηγών εσωτερικής ρύπανσης, τον εξαερισμό του, τον έλεγχο των υλικών του και τη βελτίωση της ενεργειακής του απόδοσης από τα μεγάλα δημόσια κτήρια της περιοχής μας που μπορούν να

αποκτήσουν πράσινη στέγη ή κάθετη φύτευση, από τους κλειστούς δημόσιους χώρους όπου πρέπει να απαγορευθεί το κάπνισμα, από την προτίμηση μας στα μαζικά μέσα συγκοινωνίας ιδιαίτερα τις ώρες αιχμής, από τη μεταβολή των καταναλωτικών μας προτύπων, από το δρόμο μας που μπορεί να δενδροφυτευθεί, να σκιασθεί ή να πεζοδρομηθεί, από το στρατόπεδο ή το παλιό εργοστάσιο στη γειτονιά μας που μπορεί να απαλλοτριωθεί και να γίνει πάρκο, από την αναγέννηση και περιφρούρηση των περιαστικών δασών μας, ώστε να μετατρέπονται σε γιγάντια πάρκα. Μπορούμε να δημιουργούμε δίκτυα πρασίνου, πράσινους διαδρόμους φυσικού δροσισμού και αερισμού των πόλεων μας ειδικά όταν μπορούμε να συνδέσουμε μ' αυτούς τα περιαστικά βουνά με τη θάλασσα. Προτεραιότητα μας τα σπίτια, οι δρόμοι, οι συνοικίες, οι χώροι εργασίας αυτών που πλήττονται πιο έντονα από τις υψηλές θερμοκρασίες, των οικονομικά αδυνάτων. **Τα ΠΑΣΟΚ, σοσιαλιστικό και οικολογικό κόμμα συναρθρώνει τα πράσινα κίνημα με τα πάθος για την κοινωνική δικαιοσύνη. Το «πράσινο» και τα «κόκκινο».** Το ΠΑΣΟΚ σε κάθε τόπο και χώρο στηρίζει, εμπνέει, συμμετέχει σε κάθε δημιουργική κίνηση για το περιβάλλον, αλλά ταυτόχρονα αναπτύσσει τη δική του αυτοτελή πράσινη πολιτική δραστηριότητα.

Ένα Πασασκιά όνειρα για την Πόλη μας

38. Το ΠΑΣΟΚ γίνεται **το πολιτικό κίνημα** για **το μετααχηματισμό και την αναγέννηση των πόλεων** και των ευρύτερων περιοχών τους. Έξυπνη, πράσινη, ανταγωνιστική πόλη που αυξάνει τον κοινωνικό πλούτο, την απασχόληση και τα εισοδήματα είναι εκείνη στην οποία οι άνθρωποι αγαπούν να ζουν, να σπουδάζουν, να εργάζονται, να ανοίγουν δουλειές, να καινοτομούν, να αγοράζουν σπίτια, να μεγαλώνουν τα παιδιά τους, να περπατούν στους δρόμους της και τις πλατείες της, να απολαμβάνουν τους ανοιχτούς ελεύθερους χώρους της, να συνυπάρχουν ανεξάρτητα από το εισόδημά τους στις αίθουσες συναυλιών και τις βιβλιοθήκες της μέχρι τα πάρκα, τα γήπεδα και τα κολυμβητήριά της, να ψωνίζουν, να διασκεδάζουν, να δημιουργούν βιώσιμες κοινότητες, να κάνουν τουρισμό. Είναι αυτή που αφηγείται την ιστορία της, το μύθο της, ζει το όνειρό της, ενισχύει την ταυτότητά της, κεφαλαιοποιεί την κουλτούρα της, τον καθαρό αέρα και το καθαρό νερό της, την ιδιαίτερη παραγωγή της, την ύπαιθρο που την περιβάλει, την χωρική και κοινωνική συνοχή και την ανεκτικότητά της. Δημιουργούμε ένα τοπικό ΠΑΣΟΚ κινηματικό, με ένα όνειρο για την πόλη του, την περιοχή του.

Να διαχειριστούμε την πολυπολιτισμικότητα

39. Το ΠΑΣΟΚ επιδιώκει να αναδειχθεί σε ενεργό παράγοντα μετασχηματισμού της ελληνικής κοινωνίας σε ανοιχτή πολύπολιτισμική κοινότητα που εντάσσει τη διαφορετικότητα στην κοινή πρόοδο και ευημερία. Αυτή **η φιλοδοξία μας θα ακούγεται σαν ευχή δίχως αντίκριαμα αν δεν κρατήσουμε άμεση επαφή με τα αντιφατικά αποτελέσματα που συνοδεύουν την απότομη εισροή μεγάλου αριθμού οικονομικών μεταναστών όπως τα βιώνουν οι ίδιοι αλλά και οι τοπικές κοινωνίες που τους υποδέχονται.** Η αγορά εργασίας κατάφερε να απορροφήσει ένα εντυπωσιακό μέγεθος ξένης φθηνής εργασίας αλλά η διοίκηση, η κοινωνική υποδομή, το εκπαιδευτικό σύστημα και η δημόσια τάξη βρέθηκαν απροετοίμαστα και η κοινωνία δυσκολεύεται να τους εντάξει και να τους εξασφαλίσει δημόσιο λόγο. **Τα μεγαλύτερα σταίχημα της ελληνικής κοινωνίας αφορά στα παιδιά τους, τους μεταναστες της δεύτερης γενιάς.** Αν δεν καταφέρουμε να εντάξουμε αυτήν τη δεύτερη γενιά κύρια μέσα από ένα εκπαιδευτικό σύστημα που το χαρακτηρίζει η διαπολιτισμικότητα και η ανεκτικότητα στη διαφορετική θρησκεία ή εθνική καταγωγή θα δημιουργηθούν σοβαρά προβλήματα κοινωνικής συνοχής, ασφάλειας και τάξης από την ενδεχόμενη περιθωριοποίησή της. Θετικό ρόλο σ' αυτή την κατεύθυνση θα παίξει η χορήγηση ιθαγένειας σ' όσα παιδιά μεταναστών γεννιούνται και μεγαλώνουν στην Ελλάδα κι η αυτόματη απόκτησή της μετά την παρέλευση τριετίας για όλα τα υπόλοιπα που είναι μαθητές στη χώρα μας.

Ο σεβασμός της διαφορετικότητας σε κάθε περίπτωση απαιτεί από όλους σεβασμό των βασικών κανόνων της ανθρώπινης συμβίωσης, επικοινωνία, συνάντηση, ανταλλαγή, νομιμότητα, εξομοίωση δικαιωμάτων αλλά και υποχρεώσεων. **Πολυπολιτισμικότητα δεν σημαίνει αποξένωση και γκετοποίηση.** Η διαχείριση αυτής της ανοιχτής πολυπολιτισμικότητας είναι ένα από τα πιο σύνθετα κοινωνικά προβλήματα που έχουμε μπροστά μας.

Η ποιότητα της ελληνικής δημοκρατίας κρίνεται από ένα βασικό της δείκτη: την ικανότητα της να εξαλείψει όλα τα εμπόδια στη δυναμική συμμετοχή και ανέλιξη της **μειονότητας της Θράκης** και να αποδεσμεύσει το δυναμικό της στην ανάπτυξη, την ευημερία, την κοινωνική και πολιτική ζωή της περιοχής και της χώρας.

ΝΕΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Η ανάδειξη του ΠΑΣΟΚ στη διακυβέρνηση της χώρας δεν είναι μια απλή επιστροφή, μια παλινόρθωση. Σημαίνει **νέα αρχή**. Νέο τρόπο διακυβέρνησης. Είναι επείγουσα ανάγκη να καλύψουμε το σοβαρό κενό της γενίκευσης της κυβερνητικής εμπειρίας του κόμματος, της άντλησης διδαγμάτων, της βαθύτερης κατανόησης του τι δούλεψε με επιτυχία και τι όχι και γιατί.

Βασικές αρχές και κατευθύνσεις του Νέου Τρόπου Διακυβέρνησης

40. **Επιτελική κυβέρνηση με λιγότερα υπουργεία.** Εφαρμόζεται με πληρότητα η «αρχή της επικουρικότητας» με την εκχώρηση των αποφάσεων, των αρμοδιοτήτων και των μέσων στο πλησιέστερο προς τους πολίτες δυνατό επίπεδο διοίκησης. Οι αμιγώς εθνικού χαρακτήρα κεντρικές υποθέσεις διατηρούνται στα υπουργεία και οι άλλες δημόσιες λειτουργίες μεταφέρονται στα δύο νέα επίπεδα αυτοδιοίκησης (περιφερειακής και τοπικής). Εννοείται ότι η αναδιάταξη αυτή του μηχανισμού διακυβέρνησης σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να καταλήξει σε σπατάλη χρόνου και δυνάμεων μακριά από τα προβλήματα των πολιτών, σε συγκρούσεις και ανακατατάξεις αξιωματούχων, τελικά σε πολύ φασαρία για πολύ μικρά αποτελέσματα για την κοινωνία.

41. **Στρατηγικός σχεδιασμός** υπό τον Πρωθυπουργό που καθορίζει σε διαρκή συνεργασία με τους υπουργούς τις προτεραιότητες της κυβέρνησης, τους στόχους – κλειδιά, τους δείκτες και τα κριτήρια αξιολόγησης των αποτελεσμάτων σε κάθε τομέα και τα σχετικά χρονοδιαγράμματα. Τα υπουργεία έχουν υψηλό βαθμό διαχειριστικής αυτονομίας και πρωτοβουλίας αλλά δεν είναι απομονωμένα φέουδα. Εφαρμόζεται **διακυβέρνηση ολικής ποιότητας. Δε θα ξανασυμβεί σε κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ η αλλαγή υπουργού να συνοδεύεται αυτόματα και με αλλαγή πολιτικής.** Λειτουργεί στα πλαίσια του πρωθυπουργικού θεσμού **Μονάδα Αξιολόγησης και Ελέγχου των Αποτελεσμάτων** στην εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής και ειδικά στην υλοποίηση των στόχων προτεραιότητας για τα προβλήματα των πολιτών.

42. Εφαρμόζεται **η Νέα Δημόσια Διαχείριση** η οποία: Συνδέει τις **χρηματοδοτήσεις με τα τελικά αποτελέσματα** για την κοινωνία με κριτήριο τη μέγιστη δυνατή προστιθέμενη δημόσια και κοινωνική αξία. Καθιερώνει τον πολυετή «Προϋπολογισμό Αποτελεσμάτων» και τα προγραμματικά συμβόλαια της κυβέρνησης με τους αυτόνομους ή ημιαυτόνομους φορείς δημόσιου συμφέροντος. Εισάγει τις **προδιαγραφές ποιότητας** ιδιαίτερα σε τομείς υψηλής κοινωνικής ευθύνης όπως παιδεία, υγεία, περιβάλλον, εξυπηρέτηση πολιτών κ.α. καθώς και λίγα αλλά επαρκή και **ισορροπημένα κριτήρια απόδοσης**. Διεγείρει τον «ανταγωνισμό ποιότητας» και δημιουργεί δημόσιες ή ημιδημόσιες «αγορές» σε χώρους δημόσιας ευθύνης. Δίνει μεγαλύτερη ελευθερία επιλογών στον πολίτη καταναλωτή δημόσιων υπηρεσιών. Μεταβάλλει τα κίνητρα σε κάθε χώρο και χρησιμοποιεί ευρύτερα οικονομικούς μοχλούς διεύθυνσης. Επιβραβεύει με αύξηση της χρηματοδότησης, μεγαλύτερη ελευθερία κινήσεων και με δημόσια αναγνώριση τα ιδρύματα και τις υπηρεσίες που επιτυγχάνουν επίπεδα αριστείας ή ξεπερνούν τους στόχους ποιότητας. **Παρεμβαίνει υποστηρικτικά**, εμψυχώνει, κινητοποιεί τους άμεσα ενδιαφερόμενους πολίτες και τις τοπικές κοινωνίες, βελτιώνει τις υποδομές, ζητά ανασυγκρότηση και νέα ποιότητα διεύθυνσης **εκεί που οι επιδόσεις είναι κάτω από τις ελάχιστες ανεκτές προδιαγραφές ειδικά σε αχολεία και νοσοκομεία**. Πρόκειται για μια θεμελιώδη καινοτομία της διακυβέρνησής μας που απαιτεί να επιλύσουμε από τώρα δύσκολα προβλήματα, να συγκεντρώσουμε σ' όλους τους τομείς το κατάλληλο «ανθρώπινο κεφάλαιο», να διαμορφώσουμε μια «**Τράπεζα Στελεχών**» δίχως στενά κομματικά σύνορα, να μυήσουμε και να εκπαιδεύσουμε στη Νέα Δημόσια Διαχείριση ένα ευρύτερο δυναμικό και να αξιοποιήσουμε γόνιμα τη διεθνή και τη δική μας εμπειρία διεύθυνσης.

43. Υιοθετεί στη στρατηγική των μεταρρυθμίσεών της την **αναιχτή μέθοδο των αλλαγών**. Έχει στρατηγικό πλάνο και χάρτη πορείας. Στηρίζεται στη μέγιστη δυνατή πολιτική και κοινωνική υποστήριξη και συμμετοχή. Προβάλλει το «κέρδος» των αλλαγών και το «κόστος» της μη αλλαγής. Καθορίζει τον πρώτο στόχο, τα ενδιάμεσα βήματα και μ' ένα πιο ανοιχτό τρόπο το καταληκτικό σημείο. Επιλέγει την αφετηριακή κίνηση, τον «ευαίσθητο κρίκο» που πρέπει να τραβηχτεί ώστε να μπει σε κίνηση η αλυσιδωτή αντίδραση των αλλαγών και των προσαρμογών. Οργανώνει τις υποστηρικτικές συνέργιες. Κάνει γρήγορα τις αναγκαίες αναπροσαρμογές και διορθώσεις. Συνδέει τη μεταρρύθμιση με την επαρκή χρηματοδότηση.

44. **Αναβάθμιση της Βουλής - Παιατικάς μετασχηματισμάς ταυ Νομαθετικαύ έργαυ.** Τερματίζεται η προχειρότητα που οδηγεί σε μια βιομηχανία παραγωγής νόμων δίχως σχέδιο και μέσα για την υλοποίησή τους, δίχως επιστημονικοτεχνική και κοινωνική ωρίμανση, με άγνοια των ακούσιων συνεπειών τους, συχνά με κριτήριο την επίδειξη ζήλου των υπουργών για την ενίσχυση της δημόσιας εικόνας τους. Αναγγέλλονται στην αρχή κάθε κοινοβουλευτικής περιόδου τα βασικά σχέδια Νόμων που θα έρθουν στη Βουλή. Καθιερώνεται υποχρεωτικό στάδιο δημόσιας διαβούλευσης. Κάθε σχέδιο Νόμου συνοδεύεται υποχρεωτικά από έκθεση ποιότητας με ανάλυση κόστους – οφέλους, αξιολόγηση των επιπτώσεών του και μελέτη της εφαρμογής του. Κωδικοποιείται και απλοποιείται ριζικά η νομοθεσία.

45. Εισάγεται ολοκληρωμένο σύστημα **διαφάνειας, εσωτερικής και εξωτερικής αξιαλάγησης, επιθεώρησης και ελέγχαυ, λογαδασίας, ατομικής και συλλαγικής ευθύνης**, ευρύτερη χρήση των δειγματοληπτικών ελέγχων και επιλογή των ελεγκτέων υποθέσεων κεντρικά με βάση την εφαρμογή συστήματος (point system). Βασική προϋπόθεση για την επιτυχία του συστήματος ελέγχων είναι η αξιοπιστία και αντικειμενικότητα των διαδικασιών, η κοινωνική συμμετοχή και ο διαχωρισμός κόμματας – κράτους. Στο **μέτωπα κατά της διαφθαράς** πέρα από τα θεσμικά και νομικά εργαλεία εμβαθύνουμε στην πολιτική οικονομία της διαφθοράς και χρησιμοποιούμε τα μέσα της Νέας Δημόσιας Διαχείρισης για να ανοίγουμε «το λαιμό του μπουκαλιού», δηλαδή εκείνους τους «κόμβους» στη διοίκηση όπου «μποτιλιάρουν» οι υποθέσεις των πολιτών και ζητούνται λύτρα διελεύσεως. Ο **Πρόεδρας του ΠΑΣΟΚ αναθέτει άμεσα αλοκληρωμένη μελέτη αλλαγών και μέτρων για την πάταξη της διαφθοράς σ' άλους ταμείς της διαίκησης και της δημόσιας ζωής.**

46. Εισάγεται σε όλα τα επίπεδα και τους κλάδους διακυβέρνησης και διοίκησης **σύγχρανα και ευέλικτα σύστημα Διαχείρισης Κινδύνων και Κρίσεων.** Προτεραιότητα στην πρόληψη με αναγνώριση, ανάλυση, ποσοτική και ποιοτική αξιολόγηση των κινδύνων και με συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης, συνεχούς επιθεώρησης και ενημέρωσης της κοινής γνώμης.
Θέλουμε μία νέα κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ επικεντρωμένη στους στόχους – κλειδιά, ώστε να μη χάνεται στο χάος της καθημερινής μικροδιαχείρησης αλλά ταυτόχρονα με υψηλά αντανακλαστικά για να αντιδρά με ταχύτητα σε απρόβλεπτα ή «μικρά» ζητήματα με δυσανάλογα αρνητικά αποτελέσματα. Κυβέρνηση με μακροπρόθεσμο σχεδιασμό αλλά ταυτόχρονα με άμεσα απτά αποτελέσματα στην πρώτη γραμμή της εξυπηρέτησης των πολιτών, **με στρατηγική των λεγάμενων «μικρών νικών»** πάνω στα προβλήματα για να διατηρεί την πρωτοβουλία των κινήσεων, την κεκτημένη ταχύτητα και την εμπιστοσύνη των πολιτών. Κυβέρνηση που μειώνει μαζικά τις γραφειοκρατικές υπερρυθμίσεις και τον υπερσυγκεντρωτισμό και εφαρμόζει τον κανόνα «απλά, διαφορετικά, λιγότερα και καλύτερα».

Αναχτή, Διαρκής Πραγραμματική Εργαασία

47. Το ΠΑΣΟΚ εγκαινιάζει μία Διαρκή Προγραμματική Εργασία. Συγκροτεί Επιτροπή Προγράμματος η οποία κινητοποιεί το κατάλληλο επιστημονικό δυναμικό της ευρύτερης κεντροαριστεράς, τους ειδικούς, τα στελέχη διεύθυνσης, τα ταλέντα στις ιδέες και τη διοίκηση, τους εκπροσώπους των κοινωνικών κινημάτων. **Βάζει σε κίνηση μια προτεραιανή στην έκτασή της αναχτή, συμμεταχική διαδικασία παραγωγής θέσεων και διαβούλευσης ειδικά μέσω από τα διαδίκτυα.** Προχωρεί στην εμβάθυνση, ολοκλήρωση και εξειδίκευση του προγράμματος «Δίκαιη Κοινωνία, Δυνατή Ελλάδα», επιλύει τα άλυτα προβλήματα, συνδέει τους στόχους με τα οικονομικά μέσα, αντιμετωπίζει τις εκκρεμότητες και τις δυσκολίες του νέου τρόπου διακυβέρνησης και μπορεί στον κατάλληλο χρόνο να παρουσιάσει ένα **σύγχρανα, ελκυστικό, συνεκτικό και αξιόπιστα κυβερνητικά πράγραμμα.** Η προγραμματική εργασία δε θα είναι απομονωμένη και τεχνοκρατική, θα συντονίζεται με τους Τομείς του κόμματος, θα τροφοδοτεί με ιδέες τις αντιπολιτευτικές μάχες και πρωτοβουλίες του αλλά θα έχει σχετική αυτονομία και ευρύτερο χρονικό ορίζοντα.

Πέντε Προτεραιάτητες – Πέντε Δέσμες Αλλαγών

48. Το ΠΑΣΟΚ προσδιορίζει πέντε μεγάλες προγραμματικές προτεραιότητες για τη νέα διακυβέρνησή του, οι οποίες συνιστούν πέντε σφαιρικές δέσμες μεταρρυθμίσεων και αλλαγών και μπορεί και πρέπει να ολοκληρωθούν με Θεματικά Συνέδρια ή Συνδιασκέψεις του κόμματος και ανάλογες πανελλαδικές κινητοποιήσεις και καμπάνιες. Οι προγραμματικές προτεραιότητες διαπερνώνται από την αρχή **πρώτα αι πολίτες – καταναλωτές κοινωνικών υπηρεσιών**, πρώτα οι μαθητές – σπουδαστές, πρώτα οι ασθενείς, οι συνταξιούχοι και οι δημότες. Επιδιώκουν τη **μέγιστη δυνατή πραστιθέμενη καινωνική αξία για κάθε ευρώ ταυ Έλληνα φαρολογούμεναυ** και φιλοδοξούν να μειώσουν δραστικά το βάρος της ιδιωτικής δαπάνης στους αντίστοιχους τομείς.

49. **Πρώτη προτεραιάτητα: Γνώση αε άλαυς – Τεχναλαγία Πανταύ – Ένα νέο εκπαιδευτικό σύστημα για τη νέα επαχή.** Είναι ανάγκη να κινηθούμε συγχρονισμένα σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης γιατί αποδείχθηκε ότι τα προβλήματα της μίας βαθμίδας μεταφέρονται πολλαπλασιαστικά στην επόμενη.

Έχουμε συμφωνήσει ότι θα αντικαταστήσουμε στο σχολείο το ασφυκτικό αναλυτικό πρόγραμμα με ένα πιο ελεύθερο ανοιχτό πλαίσιο που θα συνδυάζει τους ενιαίους εθνικούς στόχους μάθησης ειδικά στις βασικές γνώσεις με τις δυνατότητες προσαρμογής σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, σύμφωνα και με τις ανάγκες και τις κλίσεις των μαθητών. Το δύσκολο πρόβλημα που πρέπει να επιλυθεί από τους ειδικούς και τους εκπαιδευτικούς είναι πώς μετατρέπουμε **την τάξη αε δημιουργικά και ελκυστικά εργαστήρια της σκέψης** αντί για εξεταστήριο αποστήθισης πληροφοριών. Το κλειδί επιτυχίας είναι ο εκπαιδευτικός, του οποίου ο ρόλος πρέπει να αναβαθμιστεί και να εξασφαλιστεί η συμμετοχή του, η επιμόρφωσή του, η αύξηση των εισοδημάτων του, τα ηθικά και υλικά κίνητρά του καθώς και η αντικειμενική αξιολόγηση της εκπαιδευτικής του μονάδας. Χρειάζεται να επεξεργαστούμε τις εύλογες εναλλακτικές λύσεις στην αλλαγή του εξεταστικού συστήματος, με ακριβή υπολογισμό των πλεονεκτημάτων – μειονεκτημάτων και των συνεπειών κάθε επιλογής και να τις υποβάλλουμε στο δημόσιο διάλογο δίχως βιαστικούς πειραματισμούς. Δύο είναι οι σταθερές: το αντικειμενικό και το αδιάβλητο του συστήματος και η παραδοχή ότι τα ΑΕΙ-ΤΕΙ θα θέτουν τους όρους εισαγωγής και τους συντελεστές γνώσεων και ικανοτήτων, οι οποίοι θα διαφορροποιούνται ανάλογα με το Ίδρυμα. Στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση καλούμαστε να επιλύσουμε τα πρακτικά προβλήματα εφαρμογής του **ευέλικταυ ανυδυαμαύ της αυτοτέλειας – ακαδημαϊκής, διακηητικής, χρηματαοικονομικής – και της πλήρους αυταδιαχείριαης των ιδρυμάτων με τις πολυετείς, αμαιβαία δεαμευτικές, πραγραμματικές συμφωνίες με την πολιτεία για την ισχυρή κρατική ταυς χρηματοδάτηση**. Πρέπει να

εξακριβώνεται η προστιθέμενη γνώση που παρέχουν, η ποιότητα της διδασκαλίας και της έρευνας, το κύρος τους στη διεθνή κατάταξη, οι επιστημονικές και επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων τους ειδικά το ποσοστό τους που βρίσκει εργασία στο διάστημα ενός έτους, η συμβολή τους στην ανέλιξη νέων από τα κατώτερα στρώματα. Καθιερώνεται Ανεξάρτητη Αρχή Αξιολόγησης και Πιστοποίησης για τα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Ιδρύουμε Κέντρα Αριστείας τόσο στα ανώτατα ιδρύματα όσο και στα ερευνητικά κέντρα σε τομείς με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ελληνική οικονομία και κοινωνία.

50. **Δεύτερη προτεραιότητα: ποιοτικές υπηρεσίες υγείας και φροντίδας για όλους και για τον καθένα χωριστό. Ολοκλήρωση και Μετορρύθμιση του ΕΣΥ.** Η αντιστροφή της σημερινής πορείας του ΕΣΥ προς την παρακμή και απαξίωση και η μείωση των δαπανών των νοικοκυριών για την υγεία αποτελεί θέμα τιμής για το ΠΑΣΟΚ, ένα λαϊκό σοσιαλιστικό κόμμα, παράγοντα κρίσης της σοσιαλιστικής μας συνείδησης. Συγκεντρώνουμε, ιδιαίτερα την προσοχή μας στην **Πρόληψη**, τη λειτουργία ολοκληρωμένου συστήματος **Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας** και τις **ριζικές αλλαγές στην οργάνωση και τη Διοίκηση του ΕΣΥ**, στο μετασχηματισμό του δημόσιου μάνατζμεντ της Υγείας. Θα πρέπει από σήμερα να καθοριστούν, οι προδιαγραφές ποιότητας και οι δείκτες αξιολόγησης των Νοσοκομείων, τα οποία θα αναδειχθούν σε αυτόνομες λειτουργικές παραγωγικές – διοικητικές μονάδες, με σύγχρονη επαγγελματική διεύθυνση, διπλογραφικό σύστημα και νέες μορφές χρηματοδότησης ανάλογα με τη διάγνωση. Να συγκεκριμενοποιηθεί η λειτουργία του Φορέα Πιστοποίησης Υπηρεσιών Υγείας που προτείνουμε για την εξασφάλιση της **υψηλής** ποιότητας των υπηρεσιών υγείας του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Να ελεγχθεί το ανεξέλεγκτο κόστος της πολυφαρμακίας και η κερδοσκοπία στο χώρο της υγείας.

51. **Τρίτη προτεραιότητα: στήριξη και ονομόρφωση της κοινωνικής ασφάλισης.** Το συνταξιοδοτικό βρίσκεται στον πυρήνα του νέου Κοινωνικού Προβλήματος στην εποχή των μεταβολών στη δημογραφική ισορροπία, στη σύνθεση και την κινητικότητα της εργασίας. **Η παραγνώριση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει μπορεί να τροφοδοτήσει μελλοντικές κρίσεις και να δώσει την ευκαιρία στις πιο επιθετικές δυνάμεις της δεξιάς και του διεθνούς κεφαλαίου να ξεμπερδέψουν με την κοινωνική ασφάλιση, να αθετήσουν τις υποχρεώσεις του κράτους και της εργοδοσίας και να υποβαθμίσουν τη σύνταξη σε κροτικό προνοιακό επίδομα.** Αυτή η αδιαφορία, πλαισιωμένη με δημαγωγικούς λαϊκίστικους τόνους, ακόμα και όταν εκδηλώνεται από τα «αριστερά» είναι μια μορφή «προδοσίας» στον κόσμο της εργασίας ιδιαίτερα σε βάρος των νέων εργαζομένων. Ταυτόχρονα, **η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας** στο όνομα των προκλήσεων αυτών **στήνει μια τρομολαγνική καμπάνια για νο χειροτερέψει τους όρους συντοξιοδότησης**, να μειώσει συντάξεις, να υφαρπάξει με ληστρικούς όρους πόρους των ασφαλιστικών ταμείων όπως συνέβη με τα δομημένα ομόλογα, να ανακατανείμει πόρους μεταξύ των «υγειών» και μη Ταμείων, να «σαλαμοποιήσει» το πρόβλημα και σταδιακά να υποχωρήσει από το πλαίσιο της τριμερούς χρηματοδότησης.

52. Το ΠΑΣΟΚ με επίγνωση ότι το **μεγαλύτερο πρόβλημα του ασφαλιστικού είναι το μικρό αποθεματικό** των Ταμείων προτάσσει τα παρακάτω **θέματα της χρηματοδότησης** και βάζει μια ισχυρή προστατευτική «ζώνη ασφαλείας» στις συντάξεις, ώστε με εμπιστοσύνη και σιγουριά να προχωρήσουμε με τη συγκατάθεση της κοινωνίας στα **επόμενα ώριμα βήματα για μια νέα, βιώσιμη, μακρόπνοη ορχιτεκτονική του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης με ορίζοντα το 2030**: πλήρης ανταπόκριση του κράτους στις νομοθετημένες υποχρεώσεις του. Δημιουργία ενιαίου μηχανισμού βεβαίωσης και είσπραξης των εισφορών. Δημιουργία σύγχρονων, ευέλικτων δομών χρηματοοικονομικής διαχείρισης των αποθεματικών των Ταμείων με ενδεχόμενες επενδυτικές συμπράξεις και κοινοπραξίες των Ταμείων στην πορεία για την ενοποίησή τους. Ανάλογες συμπράξεις, για τον έλεγχο του κόστους, πρέπει να προωθηθούν στους κλάδους Υγείας. Σύσταση από το ελληνικό δημόσιο του **Εθνικού**

Κεφαλαίαυ Αλληλεγγύης των Γενεών, το οποίο θα είναι κλειδωμένο τουλάχιστον για μια δεκαετία, ώστε με τις εγγυημένες αποδόσεις του να στηρίξει συμπληρωματικά το ασφαλιστικό σύστημα στη δυσκολότερη καμπή του και να καλύψει το κόστος μετάβασης στη νέα αρχιτεκτονική του. Η ενδεχόμενη διεύρυνση των πόρων του – πέρα από τα έσοδα της εντατικής εκμετάλλευσης της ακίνητης περιουσίας του δημοσίου, των μετοχοποιήσεων, των αδειοδοτήσεων κινητής τηλεφωνίας, τηλεόρασης κ.α. – **με ταν «πράσινα φόρα» για τις εκπομπές CO2 δημιουργεί ταν μεγαλύτερο, αύγχρανο χρηματαοικοναμικό Λαγαριασμά μακροπρόθεσμης επένδυσης ατη χώρα** σύμφωνα με τα καλύτερα διεθνή πρότυπα κρατικών funds με αυτόνομη υψηλού επαγγελματικού επιπέδου διεύθυνση, έγκυρη αξιολόγηση και επιθεώρηση και χαμηλό κόστος διαχείρισης.

53. Τα ΠΑΣΟΚ αυγκρατεί υψηλής στάθμης παλιτική, τεχνοκρατική και κινηματική αμάδα για τη μελέτη των αυγκεκριμένων εναλλακτικών λύσεων παυ είναι ώριμες και είναι έτοιμο να συμμετέχει σε έναν έγκυρο πολιτικό και κοινωνικό διάλογο με ισχυρή επιστημονική τεκμηρίωση, όπως συνέβη στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, ώστε να δοθεί ολοκληρωμένη απάντηση σε προβλήματα όπως:
αντικειμενική εκτίμηση των αναλογιστικών ελλειμμάτων του όλου συστήματος με βάση τις εύλογες προβλέψεις για το ποσοστό απασχόλησης, το νέο ύψος των συντάξεων, το σύνολο των υποχρεώσεων των Ταμείων και τη μεταβολή των δημογραφικών δεδομένων. Συντεταγμένη πορεία ομαδοποίησης και ενοποίησης των Ταμείων με πλήρη κάλυψη των αναλογιστικών τους ελλειμμάτων, την χρηματοοικονομική, διοικητική και καινωνική ωρίμανση των σχετικών διαδικασιών και την αποφυγή των πρόχειρων και αυθαίρετων παρεμβάσεων. Τα ισχυρά, «υγιή» Ταμεία, πέρα από τις τρεις βασικές ομάδες που προβλέπουμε στο Πρόγραμμά μας, θα έχουν την ευχέρεια να αυτοδιαχειριστούν το μέλλον τους με πλήρη επίγνωση των αντικειμενικών δεδομένων, να επιλέξουν τις συνεργασίες και συμπράξεις τους ειδικά στον τομέα των επενδύσεων των αποθεματικών τους. **Ανάληψη από τα κράτας ταυ μη ανταποδατικαύ** και **πραναιακάυ σκέλους των συντάξεων. Ενίσχυση της ανταποδατικότητας ταυ αυατήματος**, ώστε περισσότερες μέρες συντάξεων και περισσότερες εισφορές να οδηγούν οπωσδήποτε σε αναλογικά μεγαλύτερη σύνταξη, ώστε να αρθούν καίρια τα αντικίνητρα στην καταβολή εισφορών και τα γνωστά προβλήματα της διαδοχικής ασφάλισης και οι δυσκολίες στην κινητικότητα της εργασίας. Η επίτευξη του κεντρικού μας στάχου για ενίσχυση της ανταποδοτικότητας εισφορών – παροχών απαιτεί να εξεταστούν με συγκριτική ανάλυση όλες οι διαθέσιμες σύγχρονες, αποδοτικές και ασφαλείς για τους εργαζόμενους λύσεις αυξητικής ανταποδοτικότητας ώστε να γνωρίζει κάθε εργαζόμενος το μέγεθος του ασφαλιστικού του «κεφαλαίου», το ύψος του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξής του και να έχει μια σχετική ευχέρεια επιλογών στο χρόνο της συνταξιοδότησής του.
Υποβάλλουμε επίσης στον κομματικό και ευρύτερο δημόσιο διάλογο το ζήτημα των συμπληρωματικών πηγών και «πυλώνων» που μπορούν να συμβάλλουν στο συνολικό εισόδημα των συνταξιούχων. Ιδιαίτερα εξετάζουμε τις αιτίες που δυσκολεύουν την ίδρυση και υγιή ανάπτυξη των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης.

54. Τέταρτη πρατεραιότητα: Πράσινη Οικοναμία – Πράσινη Συνείδηση. Το τολμηρό πρόγραμμα του ΠΑΣΟΚ επιδιώκει να φτάσει στη ρίζα των ελληνικών αποτυχιών ή των δυσκολιών, των εμποδίων και της δομής των συμφερόντων, μεγάλων και μικρών, σε μια σειρά από τομείς όπως το χωροταξικό, το κτηματολόγιο, το δασολόγιο, οι χρήσεις γης, η οικιστική αναβάθμιση και η διαχείριση των απορριμμάτων. Να συνενώσει την οικονομική σκέψη με την οικολογική, τα χρηματοοικονομικά με τα διοικητικά εργαλεία, ώστε να «πρασινίσει» και να μεταμορφώσει με επιτυχία και μετρήσιμα αποτελέσματα την εκπαίδευση, την παραγωγή, τις υπηρεσίες, τον τουρισμό, τον ενεργειακό σχεδιασμό, τις υποδομές, τις μεταφορές, την καθημερινότητα των πολιτών. Το ΠΑΣΟΚ θα καθιερώσει το **«πράσινο» Ακαθάριατο Εθνικό Πραΐόν**, πέρα από το συμβατικό, στο οποίο θα προσμετράται στον εθνικό πλούτο θετικά ή

αρνητικά η ποιότητα του περιβάλλοντος και η μεταβολή των μη ανανεώσιμων φυσικών πόρων.

55. Πέμπτη προτεραιότητα: Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση με μικρότερο αριθμό Περιφερειών με μορφή τοπικής κυβέρνησης – Τοπική Αυτοδιοίκηση με ισχυρούς δήμους που θα προκύψουν ύστερα από το νέο κύμα συγχωνεύσεων. Το ΠΑΣΟΚ αναλαμβάνει μια ξεχωριστή ιστορική ευθύνη να μετασχηματίσει το Ελληνικό Κράτος με τις ευρύτερες δυνατές κοινωνικές και πολιτικές συμμαχίες και, συνεπώς, χρειάζεται ανάλογης ιστορικής κλίμακας προετοιμασία από τώρα για να επιλυθούν έγκαιρα τα σύνθετα προβλήματα της μετάβασης στο νέο σύστημα διακυβέρνησης και αυτοδιοίκησης.

ΝΕΑ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΠΑΕΙΟΨΗΦΙΑ

«Κυβερνώσα αριστερά» - πολιτικές συμμαχίες

56. Το ΠΑΣΟΚ θεωρεί ότι το δημοκρατικό πολιτικό παιχνίδι δεν τελειώνει ποτέ, είναι ανοιχτό, δεν έχει έναν οριστικό και αμετάκλητο νικητή. **Η δημοκρατία δε φτιάχτηκε για ένα μόνο κάμμα. Δε διεκδικούμε κανένα φυσικό μονοπώλια στην εξουσία**. Αντίθετα, βαθύτερη επιθυμία μας είναι να αναζητήσουμε πολιτικές συμμαχίες για να επιταχύνουμε την απομάκρυνση της Νέας Δημοκρατίας από την εξουσία και να μοιραστούμε τις ευθύνες μιας νέας κυβέρνησης. Κατανοούμε ότι ο ανταγωνισμός διαφορετικών εναλλακτικών λύσεων στο επίπεδο της εξουσίας είναι η κορυφαία πολιτική πράξη που δίνει στη δημοκρατία το αληθινό της νόημα. Ανήκουμε στην κοινωνική, κινηματική προοδευτική αριστερά και ταυτόχρονα είμαστε η «κυβερνώσα αριστερά και κεντροαριστερά». Επιδιώκουμε την ευρύτερη δυνατή πολιτική και κοινοβουλευτική πλειοψηφία. **Η θεμελιώδης διαφορά του ΠΑΣΟΚ με τη συντηρητική παράταξη** επιβεβαιώνεται από την προοδευτική του θέση στη διάταξη του πολιτικού και ιδεολογικού φάσματος, από την κοινωνική του βάση, τις ιδέες και τις αξίες που κινητοποιούν τον κόσμο του, το πρόγραμμά του, τις διαφοροποιημένες προσδοκίες και απαιτήσεις της ίδιας της κοινωνίας από το ΠΑΣΟΚ, τις ιστορικές αναφορές του, την ικανότητά του να ανοίγεται, να αγκαλιάζει, να συνθέτει στις γραμμές του πρόσωπα και ρεύματα της ευρύτερης αριστεράς και της οικολογίας, την ηγετική του παρουσία στο κίνημα των εργαζομένων και την χειροπιαστή συνεισφορά του στη δημοκρατική εξέλιξη και τα βήματα εκσυγχρονισμού της ελληνικής κοινωνίας.

57. Πιστεύουμε ότι το ανοιχτό ΠΑΣΟΚ που επανιδρύεται είναι ο προνομιακός χώρος πρωτοβουλιών στο δρόμο για την **ανασύνθεση** μιας μεγάλης πολυφωνικής προοδευτικής αριστεράς - κεντροαριστεράς που θα ξεπερνά τα σημερινά της σύνορα. Το κόμμα μας στην προσπάθειά του να αναζητήσει νέους συνομιλητές σε κάθε κοινωνικό χώρο και στην κεντρική πολιτική σκηνή, να συγκλίνει προγραμματικά, να δώσει **διπαλικό χαρακτήρα στην πολιτική σύγκρουση** και να δημιουργήσει μια ρεαλιστική προοπτική για **προοδευτικές κυβερνήσεις συνεργασίας** δεν χάνει την υπομονή και την κατανόησή του με τις αντιφατικές τάσεις και ροπές που διασχίζουν όλο το αριστερό, προοδευτικό φάσμα της ελληνικής κοινωνίας, ακόμα και το εσωτερικό κάθε ρεύματος. Υπάρχει σε πολλές παραλλαγές μια **ραπή κλειστή**, δογματική, αμυντική, φοβική ακόμα και εθνικιστική που ζητά ένα πιο εχθρικό προσδιορισμό του «άλλου» και μια **ραπή πιο αναιχτή**, πιο δημοκρατική και ανεκτική, που έχει τη διάθεση να συγκλίνει, να συνεργαστεί, να δανείσει και να δανειστεί ιδέες και βλέπει στο σύγχρονο κόσμο όχι μόνο τις απειλές και τους κινδύνους αλλά και τις νέες ευκαιρίες, τις νέες δυνατότητες.

Η «άλλη» αριστερά

58. Το ΠΑΣΟΚ στρέφεται πρωταρχικά στις διάχυτες τάσεις της νέας αριστεράς και της οικολογίας που γεννούνται και αναγεννούνται σ' όλες τις εκφράσεις της κοινωνικής, πνευματικής και πολιτιστικής ζωής αλλά ταυτόχρονα επιδιώκει να περάσει σε μια νέα εποχή στις σχέσεις του με τα κόμματα της «άλλης» αριστεράς. Και αυτό δεν είναι εύκολο.
Το ΚΚΕ έχει κλειστεί στα φραύριά του, σε μια εχθρική περιχαράκωση, σε σχήματα του πιο ακραίου σεχταρισμού όπως «όποιος δεν είναι δικός μου είναι εχθρός μου» - «ο μεγαλύτερος εχθρός μου είναι ο πιο γειτονικός χώρος» και συστηματικά διακινεί την εξομοίωση «τι ΠΑΣΟΚ, τι δεξιά» με την οποία γίνεται αντικειμενικά συνήγορος της Νέας Δημοκρατίας, εγκλωβίζεται σε καταστάσεις άτυπης συμπαιγνίας μαζί της, διασπά τα κοινωνικά κινήματα και μειώνει τη δύναμη αντίστασης του λαού. Έχει αποξενωθεί από κάθε δημιουργική σκέψη της αριστεράς. αφορίζει κάθε διαφορετική άποψη και συντηρεί την ομοιογένειά του στο χαμηλότερο ιδεολογικό παρανομαστή. Η **βασική αντίθεση που τα διαπερνά** είναι ότι ο κόσμος του αγωνίζεται για μια δικαιότερη κοινωνία αλλά αν υπήρχε έστω και η παραμικρή

πιθανότητα να υλοποιηθούν τα απομονωτικά, κρατικιστικά, αντιευρωπαϊκά προγραμματικά σχήματα της ηγεσίας του θα καταλήγαμε σε μια κοινωνία γραφειοκρατική, αυταρχική, φτωχότερη που θα αναπαράγει σε μια εντελώς διαφορετική εποχή την κυριαρχία μας κομματικής νομενκλατούρας και τα εκφυλιστικά φαινόμενα που χαρακτήρισαν την εξέλιξη του «υπαρκτού σοσιαλισμού». Το ΠΑΣΟΚ ερμηνεύει τη συμπεριφορά αυτή της ηγεσίας του ΚΚΕ σαν ένδειξη βαθύτερης ανασφάλειας μπροστά σε ένα κόσμο που αλλάζει και από την πλευρά του τουλάχιστον θα κάνει ότι μπορεί για την ενότητα στη βάση, στους αγώνες και τα κινήματα του λαού.

Το ΠΑΣΟΚ θεωρεί κατορχήν τον Συνασπισμό και ευρύτερα τον ΣΥΡΙΖΑ φυσικό συνομιλητή του. Σέβεται την αυτονομία του και θέλει να καθιερώσει μαζί του σχέσεις ανοιχτού ή και θεσμοθετημένου διαλόγου για τα μεγάλα προβλήματα της ελληνικής κοινωνίας. Επιδιώκει να δημιουργήσει προϋποθέσεις για προγραμματική σύγκλιση και πολιτική συνεργασία σε μεγάλες προτεραιότητες όπως η εκπαίδευση, το περιβάλλον, η κοινωνική πολιτική, η περιφερειακή αναδιάρθρωση της χώρας, η εξωτερική πολιτική, η πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, η γενικευμένη πολιτική συνεργασία με το ΣΥΡΙΖΑ συναντά σοβαρές δυσκολίες που έχουν σχέση με **άλυτα προβλήματα της φυσιογνωμίας, του ρόλου και της προοπτικής του** και τελικά με τον διπλό χαρακτήρα της πολιτικής προσωπικότητάς του αφού ταλαντεύεται ανάμεσα σε δύο βασικές επιλογές: Η μία προσεγγίζει σε πιο χαλαρή μορφή τα πολιτικά και ιδεολογικά σχήματα του ΚΚΕ και γενικά της δογματικής αριστεράς στις ποικίλες αποχρώσεις της, απομακρύνεται από το πεδίο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βολεύεται στις ευκολίες κόμματος διαμαρτυρίας και σε πρόσκαιρους μιντιακούς ρόλους, φοβάται τις ευθύνες της εναλλακτικής λύσης. Η άλλη δεσμεύεται περισσότερο από τις αναμνήσεις και τις ιδέες της ευρωπαϊκής αριστεράς, της δημοκρατικής συμμετοχής, των διαρθρωτικών αλλαγών και των συμμαχιών.

Ο συνδυασμός της άρνησης των συνεργασιών και των ώριμων διαρθρωτικών αλλαγών στην ελληνική κοινωνία με την πλήρη απουσία οποιουδήποτε εναλλακτικού κοινωνικού σχεδίου μπορεί να εγκλωβίσει τα κόμματα της «άλλης» αριστεράς στο ρόλο του συνήγορου του στάτους κβο και του θεματοφύλακα της ακινησίας παρά τα «επαναστατικά» τους οράματα. Η γενικόλογη ρητορεία τους κατά του νεοφιλελευθερισμού επί παντός επιστητού, στον οποίο αντιιστορικά και αδιάκριτα συμπεριλαμβάνουν περίπου ό,τι υπάρχει και κινείται, προδίδει μια βαθύτερη ιδεολογική αδυναμία να αναλύσουν τις νέες κοινωνικές αντιθέσεις και να αντιμετωπίσουν τη νέα ιστορική μορφή του κοινωνικού προβλήματος. Τελικά τα κόμματά της, τουλάχιστον μέχρι σήμερα, δεν απαντούν στο κεντρικό πολιτικό πρόβλημα**: «με ποιο κυβέρνηση, με ποια πολιτική;»** θα πορευτεί ο τόπος. Το ΠΑΣΟΚ εμμένει στη συνεργασία ακόμη και στο κυβερνητικό επίπεδο αλλά δεν μπορεί να περιμένει παθητικά. Δεσμεύεται από την απαίτηση του ελληνικού λαού να δώσει την απάντηση στο πολιτικό πρόβλημα της χώρας, να κατακτήσει μία νέα πλειοψηφία για μία νέα προοδευτική κυβέρνηση με την ευρύτερη δυνατή βάση.

Το δεξιό «τάξο»: Ν.Δ. – ΛΑΟΣ

59. Η πολιτική της Νέας Δημοκρατίας επιχειρεί να εξισορροπήσει ανάμεσα σε δύο θεμελιώδεις προτεραιότητές της: **Από τη μια να εκπροσωπήσει πολιτικά τις ομάδες της οικονομικής ολιγορχίας**, να επιδιαιτηρεύσει τα διαφοροποιημένα συμφέροντά τους, να κατανείμει πόρους και σφαίρες επιρροής μεταξύ τους και να διαμεσολαβήσει στις διεθνείς τους συνεργασίες. Και **από την άλλη να διατηρήσει την εκλογική της βάση με τα διαταξικά της χαροκτηριστικά** ώστε να κρατά εγκλωβισμένα μεσαία και ευρύτερα λαϊκά στρώματα στις πόλεις και την ύπαιθρο. Από τη μια να προσαρμόζεται στις πιέσεις των αγορών για «κανοίγματα» και «μεταρρυθμίσεις» και από την άλλη να οπισθοδρομεί στις πιο συντηρητικές εκδοχές του παλαιοδεξιού πελατειακού κρατικισμού, της κομματικοποίησης όλων των πλευρών της δημόσιας ζωής ακόμα και της δικαιοσύνης, του αυταρχισμού, της γενικευμένης αναξιοκρατίας, της κακοδιαχείρισης, των σκανδάλων και της διαφθοράς. Όταν δεν μπορεί να προωθήσει την

πολιτική της με «κατά μέτωπο» επίθεση ελίσσεται, μεταμφιέζεται, κινείται «μπρος» - «πίσω», «σαλαμοποιεί» τους στόχους της και επιχειρεί με συνεχή διολίσθηση να δημιουργεί τετελεσμένα γεγονότα επικαλούμενη τις δεσμεύσεις της χώρας μας προς την Ευροπαϊκή Ένωση. Η Νέα Δημοκρατία επιβαρύνει διπλά το λαό και τη χώρα. Και με την ουσία της πολιτικής της και με την ανικανότητά της να ανταποκριθεί στις ανάγκες της διακυβέρνησης, τις δίχως αρχή, μέση και τέλος υποτιθέμενες «μεταρρυθμίσεις» της, τις αντιφάσεις και την προχειρότητα των κινήσεών της. **Η αυνέχιαη της διακυβέρνησης απά τη Νέα Δημακρατία θα μεταβάλλει ριζικά τις κοινωνικές ιαφραπίες αε βάρας του κάαμαυ της εργααίας και των ευρύτερων μεσαίων στρωμάτων και θα πρακαλέσει μη αναστρέψιμη βλάβη στη θέση της χώρας μας στην Ευροπαϊκή Ένωση και γενικάτερα στον διεθνή καταμερισμά εργααίας.**

Τα ΛΑΟΣ επιχειρεί να ριζοσπαστικοποιήσει με κοινωνική δημαγωγία προς τα δεξιά τη λαϊκή δυσαρέσκεια και διαμαρτυρία, **κινείται και μεταμορφώνεται διαρκώς** στην καθημερινή συμπεριφορά του σ' ένα ευρύτερο συντηρητικό φάσμα που στο ένα άκρο του αναπτύσσονται **ακραίες δεξιές**, ξενοφοβικές ακόμα και ρατσιστικές τάσεις ενώ στο άλλο γίνεται προσπάθεια να διαμαρφωθεί σ' ένα λαϊκίστικο δεξιό πολιτικό μόρφωμα, **εφεδρική λύση της Νέας Δημακρατίας**.

Η νέα ποιάτητα της αντιπολίτευαής μας

60. Ο νέος τρόπος διακυβέρνησης δεν είναι σχέδιο επί χάρτου σε αναμονή. Μεταφράζεται άμεσα σε πολιτικούς και κοινωνικούς αγώνες κατά της δεξιάς πολιτικής με νικηφόρα προοπτική. Η επανίδρυση του ΠΑΣΟΚ δεν είναι ένα εγκεφαλικό όραμα για το μέλλον. Πρέπει να επιβεβαιώνεται εδώ και τώρα στην ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της αντιπολίτευσής του σε όλα τα επίπεδα. Η νέα αντιπολίτευση του ΠΑΣΟΚ εκφράζει τη δική του φυσιογνωμία, τις κοινωνικές του αναφορές, το πρόγραμμά του. Είναι διακριτή στο περιεχόμενο, το ύφος και το ήθος της από τις καμπάνιες της δεξιάς. Είναι αντιπολίτευση **εναλλακτική.** Δεν αποβλέπει σε μία αλλαγή σκυτάλης ανάμεσα σε δύο πολιτικές ομάδες με το πολιτικό και τεχνοκρατικό τους προσωπικό, με τα πελατειακά τους δίκτυα. Φέρνει στην κυβέρνηση ένα διαφορετικό κοινωνικό-πολιτικό συνασπισμό με διαφορετική εναλλακτική λύση που μεταβάλλει τις ισορροπίες, τους συσχετισμούς και τις δομές της ελληνικής κοινωνίας. Απορρίπτει τη λογική μιας δικομαπικής εναλλαγής που επιχειρεί να εξομοιώσει το ΠΑΣΟΚ με τη Νέα Δημοκρατία. Είναι **πραγμαμμαμτική** αντιπολίτευση. Έχει αφετηρία το πρόγραμμά μας, δεν λέει στον καθένα ό,τι θέλει να ακούσει, αρομοιώνει και «φιλτράρει» τις διαμαρτυρίες, τους αγώνες, τα ξεσπάσματα, τα αιτήματα και τις προσδοκίες διαφορετικών κατηγοριών και στρωμάτων και τα συνθέτει σε προγραμματική πολυσυλλεκτική πλειοψηφία. Είναι **κοινωνική.** Δεν είναι καμπανιακή, στενά διαφημιστική, ξεκρέμαστη κοινωνικά. Εμπνέει το κοινωνικό κίνημα αλλά δεν το υποκαθιστά, δεν το ποδηγετεί. Κρατά ζωντανή επαφή με τα τμήματα των λαϊκών στρωμάτων και της μεσαίας τάξης που επέλεξαν εκλογικά τη Ν. Δημοκρατία. Δεν τα περιχαρακώνει, διευκολύνει την αποδέσμευσή τους. Είναι αντιπολίτευση **επικεντρωμένη** στις προτεραιότητές μας. Δεν χάνεται στο θόρυβο της καθημερινότητας, ξεκινά από καθετί που φέρνει η ζωή για να επιστρέψει ξανά και ξανά στους στόχους – κλειδιά. Απσκαλύπτει και σφυροκοπεί συγκεντρωτικά τον αντίπαλο στους αδύνατους κρίκους του, στα θέματα που πραγματικά ενδιαφέρουν και συγκινούν το λαό. **Κάνει τη διαφαρά με τη δεξιά.** Απαντά πρόσωπο με πρόσωπο στις ανάγκες της κοινωνίας κι όχι αποκλειστικά μέσω της πολεμικής προς τη Νέα Δημοκρατία. Δεν αφήνεται σε ένα παιχνίδι πινγκ – πονγκ, «επί των ημερών μας» - «επί των ημερών σας», που δημιουργεί την ψευδαίσθηση της εξομοίωσης των κινήσεων των δύο αντιπάλων και προκαλεί την κούραση και δυσφορία της κοινωνίας. Φέρνει την αντιπαράθεση προς τα μπρος, στα νέα προβλήματα και τις νέες απαντήσεις. Είναι αντιπολίτευση **επίκαιρη** με **γρήγαρα αντανακλαστικά**, με **ρυθμό.** Ξέρει πότε να επιταχύνει, πότε να παρεμβαίνει καταλυτικά, πότε να περιμένει ενεργητικά να τρέξουν τα πράγματα. Δεν είναι πρόχειρη, ανυπόμονη, σπασμωδική. Δεν ελπίζει στους εύκολους ενυπνωσιασμούς. Είναι

διαυγής αντιπολίτευση. Ο κόσμος πρέπει να καταλαβαίνει τι ακριβώς του λέμε, τι θα κάνουμε εμείς, πώς και πόσο. Είναι άμεσα **παραγωγική** για το λαό. Αντιστέκεται, ματαιώνει σχέδια, κατακτά, δεν ακολουθεί το δόγμα «όσο χειρότερα, τόσο καλύτερα». Διεκδικεί την **ηθικο-πολιτική ηγεμονία. Να προτείνει και να παίρνει πρωτοβουλίες.** Να διαμορφώνει το πεδίο και τη θεματολογία της πολιτικής αντιπαράθεσης. Να επηρεάζει τα κριτήρια της εκλογικής βάσης και των άλλων κομμάτων όπως συνέβαινε και στο παρελθόν όταν οι ηγεσίες τους αναγκάζονταν να προσαρμοστούν και να επιδοθούν σε απομιμήσεις. Είναι αντιπολίτευση **καινοτόμα**, με το **χρώμα**, την **ένταση** και την **αισθητική** της αυθεντικής λαϊκότητας, όσο γίνεται σε απόσταση με τον ξύλινο λόγο, τον λαϊκισμό και τα στερεότυπα της παλαιοκομματικής ρητορείας.

ΑΝΟΙΧΤΟ ΕΝΩΜΕΝΟ ΠΑΣΟΚ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ, ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΤΑΛΕΝΤΩΝ, ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΝ

«Παλιό» - «νέο», μια δύσκολη μετάβαση

61. **Το ΠΑΣΟΚ διακηρύσσει την πεποίθησή του ότι η πολιτική μορφή – κόμμα παραμένει αναντικατάστατη για τη λειτουργία της δημοκρατίας και τη σύγχρονη διακυβέρνηση στον 21ο αιώνα.** Την υπερασπίζεται απέναντι στις επιθέσεις που δέχεται από νέα κέντρα επιρροής και ισχύος τα οποία εμφανίζονται με «αντιπολιτική» και «αντικομματική» μορφή αλλά κυρίως την ενισχύει ενεργητικά με την υπέρβαση της κρίσης του κομματικού συστήματος και τη ριζική ανανέωσή του. Το κόμμα μας επιχειρεί να επανιδρυθεί και καλείται να αντιμετωπίσει με επιτυχία τα περίπλοκα προβλήματα μιας μεταβατικής περιόδου όπου το «παλιό» φαίνεται να εξαντλεί βασικές δυνατότητές του ενώ το «νέο» δεν έχει μορφοποιηθεί σε μια αποτελεσματική λειτουργία. Πρέπει να δούμε πολύ μπροστά αλλά ταυτόχρονα έχουμε σοβαρές εκκρεμότητες με παραμορφώσεις και ανισορροπίες που μας συνοδεύουν εδώ και πολλά χρόνια. Να εισάγουμε καινοτομίες στην οργάνωσή μας δίχως να λησμονήσουμε τις στοιχειώδεις λειτουργίες κάθε συλλογικής οργάνωσης και διεύθυνσης. Να αποκτήσουμε νέα δίκτυα πληροφόρησης και οργάνωσης δίχως να αποδιαρθρώσουμε τα παραδοσιακά. Πρέπει να αποφύγουμε, στο κυνήγι της καινοτομίας, μια κατάσταση όπου οι άνθρωποι εξοικειώνονται με τα ανώτερα μαθηματικά ή με την υψηλή κουλτούρα αλλά ξεχνούν την αριθμητική και την αλφαβήτα.

Νέες ισορροπίες

62. Το ΠΑΣΟΚ επιδιώκει να αποκαταστήσει νέες ισορροπίες ανάμεσα στις βασικές λειτουργίες του οι οποίες έχουν διαταραχτεί κύρια λόγω της μακρόχρονης παραμονής στην εξουσία: την αποτελεσματική πολιτική εκπροσώπηση των κοινωνικών δυνάμεων, την παραγωγή ιδεών και τη γενικότερη ιδεολογική και προγραμματική λειτουργία, την εξασφάλιση της ποιότητας των αντιπροσωπευτικών θεσμών σ' όλα τα επίπεδα, τη θεσμική ολοκλήρωση, τη συμμετοχή στα κοινωνικά κινήματα, τη λειτουργία του εκλογικού μηχανισμού, την αποτελεσματική διακυβέρνηση, την αξιοκρατική επιλογή του πολιτικού προσωπικού για τις σημαντικές θέσεις πολιτικής ευθύνης στη διακυβέρνηση. Συχνά στην πράξη μέσα στη δίνη των προβλημάτων διακυβέρνησης ξεχνούμε ότι το κόμμα – εξουσίας, στη δική μας λογική, στηρίζεται στο διαχωρισμό κόμματος – κράτους με αποτέλεσμα να αναπτυχθούν σ' ένα βαθμό εκφυλιστικά φαινόμενα «κρατικοποίησης» του κόμματος. **Η απότομη μετατόπιση των λειτουργιών του κόμματος από την κοινωνία στο εσωτερικό του κράτους** και στα πελατειακά δίκτυα που το στοιχειώνουν ιστορικά στην Ελλάδα φέρνει κάποια αποτελέσματα στη σταθεροποίηση της εκλογικής επιρροής του αλλά μακροπρόθεσμα αδυνατίζει ή και **διοβρώνει τους δεσμούς του με την κοινωνία** και σταδιακά εισάγει τις πελατειακές σχέσεις και στην οργανωμένη ζωή του κόμματος και υποβαθμίζει τις πολιτικές ιδεολογικές και κινηματικές του δραστηριότητες.

Ανοιχτή Πολυκυτταρική Πολιτική Κοινότητα

63. Η επανίδρυση του ΠΑΣΟΚ δημιουργεί μια Ανοιχτή, Πολυκυτταρική, Πολιτική Κοινότητα ελεύθερων, ανεξάρτητων «συνεταιρισμένων» πολιτών η οποία συνθέτει σε μια ενιαία μορφή **τρεις τύπους κομματικής δομής: του ανοιχτού μαζικού κόμματος της δημοκρατικής αριστερός με ισχυρή διόστοση των δικτύων, της αυτοοργάνωσης και αυτοδιαχείρισης. Του κόμματος της εκλογικής και προγραμματικής πολυσυλλεκτικότητας. Και του κόμματος - «αστερισμός» που, πέρα από τη σταθερή κομματική δομή, προσφέρει πολιτική «ομπρέλα» και συμμετοχή σ' ένα ευρύ φάσμο ουτόνομων ή ημι - αυτόνομων μορφών συλλογικής και ατομικής έκφρασης**, τυπικών και άτυπων δικτύων επικοινωνίας, ομίλων, «δεξαμενών σκέψης», ανοιχτών ομάδων εργασίας, διαδικτυακών κινημάτων αλλά και

καταξιωμένων προσωπικοτήτων στους χώρους των γραμμάτων, των τεχνών, των κινημάτων, της αυτοδιοίκησης, της επιχειρηματικότητας και του αθλητισμού που δεν επιθυμούν τις δεσμεύσεις μιας πλήρους ένταξης. Συχνά τα ανεπίσημα δίκτυα εμφανίζουν καλύτερες επιδόσεις δημιουργικού πειραματισμού και τολμηρών προτάσεων και ιδεών οι οποίες απορροφώνται κριτικά από το κόμμα.

Νέα κύμα αυτοοργάνωσης και δικτύωσης

64. Η ανοιχτότητα του ΠΑΣΟΚ απαιτεί να «σπάσουμε» κάθε φράγμα ανάμεσα στους «πάνω» και στους «κάτω», τους «μέσα» και τους «έξω», να εξασφαλίσουμε την άμεση συμμετοχή της κοινωνίας και να εμπνεύσουμε ένα νέο κύμα αυτοοργάνωσης και δικτύωσης σ' όλα τα επίπεδα με αφετηρία τον κόσμο που πήρε μέρος στις διαδικασίες της ανοιχτής εκλογής του προέδρου του ΠΑΣΟΚ. Στο τοπικό επίπεδο η δημοτική οργάνωση του ΠΑΣΟΚ πρέπει να αναπτύξει σε βάθος τα δίκτυά της σε όλους τους χώρους αλλά ταυτόχρονα να επιχειρήσει ένα νέο άνοιγμα σε κάθε δημιουργική δύναμη, πέρα από συμβατικές προδιαγραφές, και να ενθαρρύνει, να αναγνωρίζει, να στηρίζει, να ενημερώνει **κάθε μορφή και πυρήνα αυτοοργάνωσης, αυτοδιαχείρισης και προτοβουλίας των πολιτών ακόμα και δημιουργικής «παρέας»** με τα δικά της ιδιαίτερα αυτοτελή χαρακτηριστικά η οποία έχει σημείο αναφοράς το ΠΑΣΟΚ και ευρύτερα την προοδευτική αριστερά. Εγγράφει τα πρόσωπά της στο «μητρώο» μελών και φίλων και εξασφαλίζει τη συμμετοχή τους στις συνελεύσεις και στην εκλογή οργάνων και αντιπροσώπων για το Συνέδριο. **Η επανίδρυση του ΠΑΣΟΚ πρέπει σταδιακά να κατευθύνεται προς μια δομή «χαμηλής αρχιτεκτονικής»** όπου η κάθετη διάταξη χάνει ύψος αλλά γίνεται αμφίδρομη και πιο αποτελεσματική ενώ η οριζόντια κερδίζει μήκος, πολυμορφία, αυτονομία και ελευθερία κινήσεων. Δηλαδή πρέπει να μειώσουμε το βάρος μιας ενδιάμεσης, χρονοβόρας, γραφειοκρατικής διαδικασίας που αναπαράγει τα χαρακτηριστικά του κράτους.

65. Η επανίδρυση του ΠΑΣΟΚ ως επιστροφή στη βάση θα αποκτήσει το ολοκληρωμένο νόημα και τη δυναμική της μόνο **αν η δηματική οργάνωση κατακτήσει ένα πιο ελκυστικό και πλούσια πολιτικά, ιδεολογικά, μορφωτικά, πολιτιστικό και κινηματικό περιεχόμενο**, ξεφύγει από τη routiνα και τον κοντόφθαλμο παραγοντικό ορίζοντα, αναδεικνύεται σε πολιτικό ηγέτη στην περιοχή της για όλα τα ζητήματα, προσελκύει και δίνει ευκαιρίες σε νέα πρόσωπα, συμμετέχει ουσιαστικά στην επεξεργασία της πολιτικής του κόμματος. Αν επίσης οι υποψήφιοι του ΠΑΣΟΚ για οποιοδήποτε διακριτό αξίωμα. εκλέγονται από δημόσιες διαδικασίες προκριματικών εκλογών. **Επιδιώκουμε να δώσουμε ένα νέο περιεχόμενο στην έννοια του μέλους του κόμματος ώστε να μην εξαντλείται σε μια στιγμή της ψηφοφορίας.**

Η νέα ενότητα του ΠΑΣΟΚ

66. Η επανίδρυση, η έναρξη ενός νέου ανοδικού κύκλου του ΠΑΣΟΚ και η νικηφόρα πορεία του στις τριπλές εκλογικές αναμετρήσεις (ευρωεκλογές, βουλευτικές, δημοτικές) έχει έναν απαράβατο όρο: **τη φυγή του κόμματος προς τα μπρος**, την ανασύνθεση στο εσωτερικό του μιας νέας ενότητας μέσα στη διαφορετικότητα, την υπέρβαση των τραυμάτων, της κόπωσης και της ψυχικής απόσταση που αφήνει πίσω της η ανοιχτή εκλογή Προέδρου. Το ΠΑΣΟΚ απέδειξε ότι έχει αστείρευτη ζωτικότητα να τα βγάζει πέρα με μια μοναδική στη μορφή της καινοτομία αλλά ταυτόχρονα ήρθαν στην επιφάνεια ελλείμματα πολιτικού πολιτισμού στη διαχείρισή της και δεν αποφεύχθηκαν οι «παιδικές ασθένειες» που συνοδεύουν συχνά τους πρωτόγνωρους θεσμούς. Μια φάση έκλεισε στις 11 του Νοέμβρη, η ανακύκλωσή της δεν είναι νοητή και πρέπει όλοι, ανεξάρτητα από την επιλογή μας, να αποδείξουμε ότι έχουμε το πολιτικό ένστιχτο, τα διανοητικά και ψυχικά αποθέματα να γυρίσουμε σελίδα,να υπερβούμε απολίτικους διαχωρισμούς, εφήμερες στοιχίσεις και απορρίψεις, να κοιτάξουμε στα μάτια την Ελληνική κοινωνία πέρα από τους κομματικούς μικρόκοσμους, **να κάνουμε μια νέα αρχή** και να δημιουργήσουμε το ανοιχτό ενωμένο ΠΑΣΟΚ όλων των ιδεών, όλων των ταλέντων, όλων των ηλικιών, όλων των ρευμάτων σκέψης που επικοινωνούν ελεύθερα δίχως περιχαρακώσεις

σε κλειστά, οργανωμένα υποσύνολα. Η πολιτική αριθμητική του νέου ΠΑΣΟΚ έχει μια και μόνη πράξη, τον πολλαπλασιασμό των δυνάμεων.
Ενότητα μέσα στην Ενανίδρυση! Ενανίδρυση μέσα στην Ενότητα! Το μέλλον του ΠΑΣΟΚ και της ευρύτερης προοδευτικής αριστεράς κρίνεται κάθε στιγμή, εδώ και τώρα, από τις πράξεις και τις παραλείψεις μας.

Η παιάτητα των αργάνων

67. Η ριζική βελτίωση της ποιότητας και της απόδοσης των εκλεγμένων οργάνων του κόμματος σ' όλα τα επίπεδα παίρνει το χαρακτήρα επείγοντος. Από το «κέντρο», τη «Χαριλάου Τρικούπη» μέχρι τη Συντονιστική Επιτροπή της Δημοτικής Οργάνωσης. **Η απάδαση των κεντρικών αργάνων ήταν κάτω απά τα αναγκαία ανεκτά επίπεδο** για ένα κόμμα με τα επιτεύγματα, τις ευθύνες, τις φιλοδοξίες, τις προοπτικές και το επίπεδο στελεχών του ΠΑΣΟΚ. Μπορεί σ' ένα βαθμό αυτή η υποβάθμιση να έχει τις ρίζες της στο παρελθόν, στη σταδιακή μετατόπιση του πολιτικού κέντρου βάρους από το κόμμα στην κυβέρνηση. Μπορεί μια εύκολη εξήγηση να είναι η διαφορετική βάση «νομιμοποίησης» του Προέδρου και του Πολιτικού Συμβουλίου αλλά τίποτα δεν εγγυάται από μόνο του ότι ένα όργανο που δεν λογοδοτεί στο Εθνικό Συμβούλιο που συνεδριάζει τακτικά θα το πράξει κάθε τέσσερα χρόνια στο Συνέδριο. Το κόμμα δε μπορεί να συμβιβαστεί με όργανα γενικών συζητήσεων που δεν καταλήγουν σε αποφάσεις, δεν ελέγχουν της εφαρμογή τους, δε σχεδιάζουν, δεν παρεμβαίνουν έγκαιρα, δε διευθύνουν τις κομματικές δραστηριότητες, δε λειτουργούν με ατομική και συλλογική ευθύνη των μελών τους και αποτελούν σταθερή πηγή παραπολιτικών ειδήσεων ασύμβατων με την αρχή της δημοσιότητας αλλά και την προσωπικότητα των στελεχών τους. **Χρειάζεται ποιατική τομή σ' άλους τους κρίκους της κεντρικής ηγετικής λειταυργίας και κυρίως στην αλληλεξάρτηση και συνεργασία τους.** Ο **Πραεδρικάς θεσμάς** θα συγκροτείται με υψηλές πολιτικές και επαγγελματικές προδιαγραφές διεύθυνσης και προγραμματισμού, με αποδοτικό καταμερισμό εργασίας και συνεχή συνεργασία με τους Τομείς του Εθνικού Συμβουλίου και με ισχυρή τεκμηρίωση, ώστε να ενισχύεται το ηγετικό και πρωθυπουργικό προφίλ του Προέδρου. **Το Παλιτικά Συμβαύλια**, με τους Τομείς του Εθνικού Συμβουλίου και με τη διαρκή συνδρομή του Γραμματέα, θα λειτουργεί σαν εργαζόμενο πολιτικό σώμα σε καθημερινή βάση, με το κατάλληλο «μίγμα» ικανοτήτων και προσώπων, με σύντομες καλά επεξεργασμένες εισηγήσεις που διατυπώνουν τις πιθανές επιλογές και καταλήγουν σε συγκεκριμένες αποφάσεις, καθώς και σε τρόπους εφαρμογής και ελέγχου αυτών των αποφάσεων. **Ισχυράς Πράεδρας, απαδοτική συλλογική ηγετική λειτουργία,** είναι το ζητούμενο. Ηγεσία με νέα συλλογικότητα που εμπνέει όραμα, στιγουριά και εμπιστοσύνη στον ελληνικό λαό.

Η ανάδειξη νέων στελεχών

68. Το Κόμμα μας αποκτά στρατηγική ανάδειξης στελεχών με βάση τα δεδομένα ανοιχτού κόμματος όπου, τελικά, η ανάδειξη επιβεβαιώνεται με εκλογή. **Να κερδίσει τα «μέρισμα νεάτητας» και να φέρει μεθαδικά μια νέα γενιά στα προσκήνιο.** Κεντρικά και τοπικά πρέπει, με θεσμικά οργανωμένο τρόπο, να αναγνωρίζονται έγκαιρα τα πολιτικά, ιδεολογικά, κινηματικά, επικοινωνιακά και οργανωτικά ταλέντα της νέας γενιάς και των δύο φύλων, αλλά και τα καταξιωμένα πρόσωπα στους τομείς και τις περιφέρειες τους, όλων των ηλικιών, ώστε να επιμορφώνονται, να υποστηρίζεται η ανάπτυξη των ηγετικών τους ικανοτήτων, να προστατεύονται από μια ισοπεδωτική υποτιθέμενη «ομαδικότητα» στον κατώτερο κοινό παρανομαστή, να δοκιμάζονται στην πράξη, να αξιολογούνται αντικειμενικά, να τους δίνονται σημαντικές ευκαιρίες και να προωθούνται πέρα από άκαμπτες κλειστές ιεραρχίες και επετηρίδες. Η εισαγωγή προσθέτων ποσοστώσεων για τη συμμετοχή σ' όλα τα όργανα **νέων ηλικίας έως 35 ετών** μ' ένα εύλογο ποσοστό αποτελεί ενδεχόμενα μια έοχατη εγγύηση αλλά δεν επαρκεί και δεν εξασφαλίζει ποιοτικά την ανανέωση. Ο «κυβερνητισμός» έχει την τάση να μετατρέπει τις σχέσεις με τους ταλαντούχους νέους ανθρώπους σε διοικητικές σχέσεις

προϊστάμενων – υφιστάμενων, να στραγγίζει σταδιακά τη ζωτικότητα και πρωτοτυπία τους και, τελικά, να πριμοδοτεί την «κουλτούρα» των διασυνδέσεων.

69. Το Κόμμα μας θα εξασφαλίσει τη διακριτή φωνή, το νέο ριζοσπαστισμό, την ελευθερία, την πολυχρωμία και τη δικτύωση μιας **αυτατελούς αργάνωσης νεαλαίας**, μαζικής, καταξιωμένης, ελκυστικής που έχει ως σημείο αναφοράς της τις νέες και τους νέους, τις ανάγκες και τις αναζητήσεις τους. Η ολοκλήρωση και επανίδρυσή της πρέπει να την αποδεσμεύει από «επίσημες» και «ανεπίσημες» κηδεμονίες καθώς και από χρόνιες ξεπερασμένες παθολογίες «ομαδοποιήσεων» και να την επαναφέρει στη θέση μιας δημιουργικής, αυτοδιοικούμενης πρωτοπορίας σ' όλους τους χώρους της νέας γενιάς.

Κόμμα – αυτάναμη παράταξη - συνδικάτα

70. Το Κόμμα μας συνολικά είναι ανάγκη να κατανοήσει καλύτερα τα προβλήματα του συνδικαλιστικού κινήματος. Τον ιδιαίτερο τρόπο που βιώνει στο δικό του πεδίο τη νέα κινητικότητα του κεφαλαίου, τις ιδιωτικοποιήσεις, τις εξαγορές και τις συγχωνεύσεις των επιχειρήσεων, τη δημογραφική και κοινωνική ανακατάταξη του κόσμου της εργασίας, τη νέα ρευστότητα των εργασιακών σχέσεων και την επίθεση της δεξιάς πολιτικής. Την κρίση συνδικαλιστικής εκπροσώπησης που εκδηλώνεται στην Ευρώπη, σ' όλο τον ανεπτυγμένο κόσμο καθώς και τα χάσματα στο βαθμό συνδικαλιστικής οργάνωσης στους διάφορους τομείς της παραγωγής και των υπηρεσιών στη χώρα μας. Είναι ανάγκη να εξετάσουμε ξανά σε μεγαλύτερο βάθος τα προβλήματα στο τρίγωνο Κόμμα – Αυτόνομη Παράταξη – Συνδικάτο ή γενικότερα μαζικός φορέας, ώστε να αποτρέπουμε την **καμματικαπάιση του συνδικάτου** και τη **συνδικαλιστικαπαίηση του κόμματος** στους χώρους και τους κλάδους εργασίας, να αναπτύξουμε εκεί την αυτόνομη πολιτική και ιδεολογική δραστηριότητα του κόμματος, να περιφρουρήσουμε την αυτονομία των συνδικάτων και την ενωτική δυναμική τους από τα κάτω, ώστε να ξεπερνούν μια στατική συνάθροιση των παρατάξεων. Να εμπεδώνουν το ρόλο τους σαν θεσμοί ενότητας και να κάνουν ακόμα πιο ισχυρή τη θέση: **«Μια Γ.Σ.Ε.Ε. – Μια αργάνωση ανά ταμέα παραγωγής - Ένα Εργατικά Κέντρα ανά νομά – Ένα αωματεία – συνδικάτα ανά επιχείρηση ή κλάδα παραγωγής».** Να φέρουν σε πλήρη αντιστοιχία την οργάνωσή τους με τις νέες παραγωγικές δομές της χώρας. Να στηρίξουν με όλες τους τις δυνάμεις ένα ανεξάρτητο μαζικό καταναλωτικό κίνημα κατά της ακρίβειας. Το Κόμμα μας στηρίζει τα σημαντικά βήματα που έχει κάνει το συνδικαλιστικό κίνημα στην ώριμη και τεκμηριωμένη επεξεργασία των στόχων του, τη διεύρυνση των οριζόντων του, τη συνάντηση των αιτημάτων του με τις προοδευτικές διαρθρωτικές αλλαγές που χρειάζεται η ελληνική οικονομία και κοινωνία, τον αγώνα του για τη δημοκρατία και τη συμμετοχή στους χώρους εργασίας και, βέβαια, με την επέκταση των συνεργασιών και της κοινής δράσης του σε ευρωπαϊκό επίπεδο. **Τα αυνδικάτα, οι μαζικαί φορείς απατελούν καίρια παράγαντα για την αναγέννηση της καινωνίας των παλιτών.**

Τα ΠΑΣΟΚ στα μέτωπα των ιδεών

71. Η επανίδρυση του ΠΑΣΟΚ απαιτεί να ξεπεράσουμε μια ακόμα ασυμμετρία στην εξέλιξή του που συνδέεται με την υποχώρηση της ιδιαίτερης ιδεολογικής δραστηριότητας στην εσωτερική του ζωή. **Ανοιχτά κάμμα δε γίνεται με κλειστά, μαναλιθικά, ιδεαλογικά δόγματα και με κλειστά μυαλά** όπως της συντηρητικής αριστεράς αλλά και **ανοιχτά κάμμα δεν αναπτύσσεται σ' ένα αξιακά, ιδεαλογικά και ηθικά κενά**. Ο εκσυγχρονισμός στη δική μας λογική δεν είναι το στράγγισμα σ' ένα κοντόθωρο, τεχνοκρατικό πραγματισμό, δεν είναι η υποβάθμιση του προγράμματος σε ένα κατάλογο αποσπασματικών «προτάσεων» που δε συνθέτουν κανένα διαφορετικό δρόμο και κόσμο. Οι ιδέες μας δεν είναι αφηρημένες, δεν παραπέμπουν σε καμιά Γη της Επαγγελίας, σε καμιά τελεσίδική και τέλεια κοινωνία, μεταφράζονται εδώ και τώρα σε απαντήσεις, λύσεις, αγώνες, κινήματα. Διαθέτουμε και πρέπει να αναπτύξουμε δημιουργικά **ένα**

κοινό ανοιχτό πλαίαιο ιδεών του Δημοκρατικού Σοσιαλισμού, ένα ανοιχτό τρόπο ανάλυσης της σύγχρονης κοινωνίας που τίθεται στον έλεγχο της κοινωνικής πρακτικής, μια κοινή πνευματική κληρονομιά του διαφωτισμού και της νεοτερικότητας, μια κοινή γλώσσα που εξελίσσεται και μας δίνει τη δυνατότητα να συνεννοούμαστε, να συνοδοιπορούμε, να αγωνιζόμαστε. Τα στελέχη μας, τα μέλη μας δεν υπόκεινται μόνο στον έλεγχο του δίκαιου και της νομιμότητας, αλλά και στον **έλεγχο της πολιτικής ηθικής**, της **ηθικής της ευθύνης.**

Το Κόμμα, παράλληλα και ταυτόχρονα με την πρωτοποριακή, διαρκή, ανοιχτή, προγραμματική του εργασία πρέπει να αναβαθμίσει την οργανωμένη δραστηριότητά του στον κόσμο των ιδεών. **Να γίνει μαγνήτης ανθρώπων που παράγουν ιδέες** σ' όλους τους τομείς ή αφιερώνονται στην εκλαΐκευση και διάδοσή τους. Να δημιουργήσει ένα ανοιχτό δίκτυο διανοούμενων, συγγραφέων, επιστημόνων, ερευνητών, ειδικών, εμπειρογνωμόνων, μάνατζερς. Να ενθαρρύνει τις ανοιχτές ομάδες εργασίας. Να στηρίξει τη δουλειά τους με πόρους, υποδομές, πληροφορίες, ψηφιακές πλατφόρμες και κυρίως με τα κρίσιμα ερωτήματα. Να αναπτύξει τις δικές του τεχνικές στην ανάλυση των ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων της ελληνικής κοινωνίας και να διατηρεί μια αποκλειστική βάση δεδομένων σε συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες και εταιρείες ώστε να δίνει καλύτερη υποστήριξη στη πολιτική του και την προεκλογική στρατηγική του. **Το ΠΑΣΟΚ μπορεί να μετατρέψει τη διαρκή προγραμματική του εργασία στο μεγαλύτερο κίνημα – δίκτυο, που υπήρξε ποτέ σε ευρωπαϊκό κόμμα, εθελοντών συνεργατών και ειδικών, νέων ανθρώπων που εγγράφονται on line, επιλέγουν ελεύθερα τη θεματική ενότητα και την ομάδα εργασίας που τους ενδιαφέρει, συνεργάζονται διαδικτυακά, μοιράζονται, αυνδιαμορφώνουν θέαεις και τις κοινοποιούν με τη μέθοδο των «ανοιχτών προτύπων». Ανοιχτό κάλεαμα, ανοιχτός κατάλογος, ανοιχτή συνδημιουργία!** Το ΙΣΤΑΜΕ και το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης πρέπει να μετεξελίξουν τη δραστηριότητά τους στο ύψος αυτού του ανοίγματος και να αποφύγουν κάθε ροπή γραφειοκρατικοποίησης, κλεισίματος και επισημότητας.

Εβδομήντα Συν Μία Θέαεις συναντούν τα Εκατομμύρια των δικών Σας Σκέψεων

Το ΠΑΣΟΚ μπροστά στο νέο σταυροδρόμι δίνει μια νέα απάντηση στη «σφίγγα» της ελληνικής ιστορίας. Επανίδρυση! **Παρουσιάζει το νέο χάρτη πορείας του ΠΑΣΟΚ** αλλά γνωρίζει πως και ο πιο αναλυτικός χάρτης είναι πάντα φτωχότερος από τη ζωντανή πραγματικότητα. Οι Εβδομήντα Συν Μία Θέσεις για τον προσυνεδριακό διάλογο φιλοδοξούν να αποδειχθούν πολύ φτωχές μπροστά στις σκέψεις, τις προτάσεις, τις τομές, τις αλλαγές που θα διεγείρει η συμμετοχή εκατοντάδων χιλιάδων μελών και φίλων του ΠΑΣΟΚ, εκατομμυρίων προοδευτικών, δημοκρατικών ανθρώπων καλής θέλησης που επιθυμούν να συνδιαμορφώσουν μαζί μας το νέο ΠΑΣΟΚ που χρειάζεται η εποχή μας, τη νέα προοδευτική αριστερά του 21^{ου} αιώνα.
Το δίλημμα του 2008 είναι: αλλαγή ή βάλτωμα; Αλλαγή στο ΠΑΣΟΚ! Αλλαγή στην Ελλάδα! Αλλαγή στην Ευρώπη και τον Κόαμο!